

K-73/94-257.

U I M E R E P U B L I K E H R V A T S K E

P R E S U D A

Županijski sud u Osijeku, u vijeću sastavljenom od suca Ante Budić, kao predsjednika vijeća, suca toga suda Hedvige Reisz, te sudaca porotnika Slavka Sitara, Mije Šepovića i Zvonka Omrčena, kao članova vijeća, uz sudjelovanje zapisničara Mirjane Divić, u kaznenom predmetu protiv opt. Gorana Vušurovića, Željka Keskenovića, Pere Kličkovića, Vuje Halavanja i Marinka Stankovića, zbog kaznenog djela iz čl.120.st.1. OKZ RH, u ponovljenom postupku, povodom ispravljene optužnice br. KT-171/92, nakon održane glavne, javne rasprave, u nazočnosti zamjenice Županijskog državnog odvjetnika u Osijeku Elizabete Ambruš, optuženih, te branitelja optuženih Jovana Grubešića i mr. Dragutina Mijoča, odvjetnika iz Osijeka, dana 27. svibnja 1999. godine,

presudio je

I. Temeljem čl.397.st.3. ZKP/93. presuda Županijskog suda u Osijeku od 25. svibnja 1995. godine, br. K-73/94, koja je potvrđena presudom Vrhovnog suda Republike Hrvatske br. I Kž-534/1995. od 14. veljače 1996. godine, djelomično se stavlja izvan snage prema optuženom Goranu Vušuroviću, i to u dijelu u kojem je odlučeno o kazni, te se

sudi

Optuženi Goran Vušurović (sa osobnim podacima kao u spisu) osuđuje se na kaznu zatvora u trajanju od 8 (osam) godina.

II. Temeljem čl.397.st.3. ZKP i čl.45. OKZ RH u izrečenu kaznu optuženom Goranu Vušuroviću uračunava se vrijeme provedeno na izdržavanju kazne i u pritvoru od 18. kolovoza 1996. godine pa nadalje.

III. U ostalom dijelu prema opt. Goranu Vušuroviću, a u cijelosti prema optuženima Željku Keskenoviću, Peri Kličkoviću, Vuji Halavanji i Marinku Stankoviću ostavlja se na snazi presuda Županijskog suda u Osijeku od 25. svibnja 1995. godine, br. K-73/94.

Obrazloženje

U povodu optužnice Županijskog državnog odvjetništva u Osijeku Županijski sud u Osijeku je svojom presudom od 25. svibnja 1995. godine, br. K-73/94, u odsutnosti oglasio krivim devetnaest optuženih, a među njima Gorana Vušurovića, Željka Keskenovića, Peru Kličkovića, Vuju Halavanju i Marinka Stankovića, te osudio na vremenske kazne zatvora, zbog kaznenog djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz čl.120.st.1. OKZ RH.

Osuđeni Goran Vušurović, Željko Keskenović, Pero Kličković, Vuju Halavanja i Marinko Stanković podnijeli su Zahtjev za ponavljanje krivičnog postupka, temeljem čl.398.st.1. ZKP/93.

U ponovljenom postupku, od strane Županijskog državnog odvjetnika, a prema uputi Vrhovnog suda Republike Hrvatske u rješenju broj I Kž-52/1997 od 21. svibnja 1997. godine, ispravljen je činjenični opis djela u optužbi te se Gorana Vušurovića, Željka Keskenovića, Peru Kličkovića, Vuju Halavanju i Marinka Stankovića tereti da su:

u vremenu od točno neutvrđenog dana u mjesecu srpnju 1991. godine do 5. svibnja 1992. godine s privremeno zauzetog teritorija - mjesta Ada, Ernestinovo, Koprivna, Markušica, Šodolovci, Podvinje i Laslovo za trajanja oružane agresije na Republiku Hrvatsku, 2-okr. Željko Keskenović i 3-okr. Pero Kličković kao članovi štaba Teritorijalne obrane kao najvišeg vojnog i civilnog tijela na okupiranom području, a ostali okrivljeni kao pripadnici Teritorijalne obrane, pri čemu su 1-okr. Goran Vušurović i 5-okr. Marinko Stanković pripadali minobacačkoj bitnici, u smislu prethodnog dogovora i zajedno s osuđenima Milanom Miljkovićem, kao komandantom štaba Teritorijalne obrane Šodolovci, Zoranom Stojčićem kao komandantom štaba Teritorijalne obrane Koprivna, te Petrom Stanićem, Đorđem Rkmanom, Simom Utvićem, Marinkom Kojčinovićem, Nikolom Petrovićem, Kamenkom Milićem, Savom Stojčićem, Ljubomirom Alapovićem, Miloradom Radićem, Jovanom Vickovićem, Đorđem Vujanovićem i Zdravkom Kojčinovićem kao pripadnicima Teritorijalne obrane, oružane postrojbe pridružene tzv. JNA i četničkim paravojnim skupinama, u više navrata zapovijedali pucanje i učestvovali u pucanju iz minobacača i drugog teškog oruđa po mjestima Đakovo, Kešinci, Koritna, Mrzović, Semeljci, Vladislavci i Hrastin bez izbora vojnih ciljeva, a po civilnom stanovništvu i civilnim, gospodarskim, kulturnim, komunalnim i drugim objektima, s ciljem da se stanovništvo usmrti, ozlijedi i zastraši, a objekti oštete i unište, što je protivno odredbama članka 3. stavak 1. točka 1. IV. Ženevske konvencije o zaštiti građanskih osoba u vrijeme rata (od 12. kolovoza 1949. godine) i odredbama članka 4. stavak 2. Protokola II. uz ovu Konvenciju, kojom prilikom su usmrćeni civili Jozo Kurikavčić, Đuro Gavran, Marija Kolar, Ana Brataljenović, Josip Ivančić, Ruža Ivančić, Sanja Sokolović, Anica Maroši-Bičanić, Ivan Rajkovača i Ivan Tolj, teško i lako ozlijeđeni civili Josip Labudović, Stjepan Tečer, Mato Kuić, Zvonimir Žigri, Pero Đevenica, Josip Vereš, Drago Dodić, Ivan Miličević, Štefica Petin, Petar Kunšić, Mirela Šerf, Zdravko Kolić, Bernardica Saček, Stjepan Josipović, Josip Miler, Nikola Jurković, Ankica Belak, Josip Biberović, Blaženka Biberović, Katica Šarlija, Tomislav Šarlija, Krunoslav Hager, Kata Mirković, Ankica Belak, Anica Ivanović, Mato Ivanović, Vlado Rendulić, Luca Majer, Drago Likić i Blaženka Medvedović, a došlo je i do znatnog uništavanja i oštećenja kuća, gospodarskih i komunalnih objekata, na ekonomiji PIK "Đakovo" u Kešincima i Semeljcima, poduzeća "Jasen" Đakovo, Centra mladih Đakovo, poduzeća "Stjepan Geli" Đakovo te crkve "Srce Isusovo" i Samostana sestara "Sveti križ" u Đakovu.

Optuženi Goran Vušurović je na glavnoj raspravi održanoj 13. studenoga 1996. godine u obranu naveo da je rođen u Šodolovcima i tamo je prebivao do mjeseca kolovoza 1996. godine. U kolovozu mjesecu 1991. godine u Šodolovce je stigla grupa dobrovoljaca iz Srbije na čelu sa Radovanom Dulovićem zvanim "Crnogorac", koji je nosio maskirnu uniformu, Dulović je spavao kod Milana Miljkovića koji je bio u štabu Teritorijalne obrane Šodolovci. Sredinom mjeseca kolovoza Dulović je organizirao dopremu 2 minobacača cal. 60 mm u Šodolovce. Optuženik navodi da se tada dobrovoljno prijavio da bude član posade na jednom od tih minobacača koji su smješteni na imanju Paje Bjeloša u selu. Nakon mjesec dana u selo su dopremljena još 4 minobacača cal. 82 mm i smješteni su na ekonomiji u Šodolovcima. Optuženik je prešao na ove minobacače kojima su zapovijedali Đorđe Vujanović i osoba zvana "Šuco". Oni su imali zemljopisne karte i odabirali su ciljeve za pucanje. Spomenuta dvojica naređivali su da se iz minobacača puca po hrvatskoj vojsci, a koordinate su davali nišandžijama. Govorili su kuda se puca pa su tako između ostaloga rekli da se puca po šumi "Tomin hrast", jer su tamo položaji hrvatske vojske. Ističe da on nije pucao iz minobacača već je dodavao streljivo. Početkom mjeseca studenog 1991. godine u Šodolovce su dopremljena 2 minobacača cal. 120 mm i optuženik je tada premješten na te minobacače koji su smješteni na ekonomiji. Iz ovih minobacača pucalo se po šumi "Tomin hrast", te po selu Vladislavci. Kada je osnovana pogranična milicija prijavio se u miliciju i boravio u Koprivni oko mjesec dana, tj. do mjeseca kolovoza 1992. godine. Ističe da je pripadao vojnoj postrojbi TO Šodolovci i bio je naoružan poluautomatskom puškom. TO Šodolovci raspolagala je protuavionskim topom, a u mjesecu prosincu 1991. godine Jugoslavenska vojska je u Šodolovce dopremila 2 tenka i oba su bila smještena kod nogometnog igrališta u selu. Oružja većeg kalibra nije bilo u Šodolovcima, ono se nalazilo u Lanki i u Markušici. Dalje navodi da su sela Lanka (Petrova Slatina), Markušica i Ada imala svoje štabove TO i svoje oružje, ta sela su bila povezana i surađivala. U Šodolovcima je bilo više osoba koje su obnašale dužnosti komandanta štaba TO, a jedan od njih je bio i Milan Miljković. Zoran Stojčić je bio komandant štaba TO u Koprivni. Za optuženog Marinka Stankovića navodi da je bio član posade na minobacaču, misli zamjenik nišandžije, a opt. Željko Keskenović, Pero Kličković i Vujo Halavanja bili su pripadnici TO.

Optuženik je na glavnoj raspravi održanoj 8. prosinca 1997. godine svoj iskaz izmijenio i naveo da nije bio član posade na minobacaču nego je istovarivao sanduke sa streljivom iz kamiona. Dodao je, između ostaloga, da je 7. srpnja 1991. godine oko 08,00 sati došlo do napada Hrvata na Šodolovce kojom prilikom su poginula dva mještana, a uhićeno je sedam osoba i odvedeni u osječki zatvor. Nakon toga događaja u selo su došli dobrovoljci iz Srbije i selo je "zatvoreno".

Optuženik je na glavnoj raspravi održanoj 17. lipnja 1998. godine ponovno izmijenio svoj iskaz te ustvrdio, između ostaloga, da je u Šodolovcima formiran štab obrane sela, kojega su činile pridošlice, a zapovjednik toga štaba bio je "Crnogorac", kojemu ne zna ime.

Optuženi Željko Keskenović, Pero Kličković, Vujo Halavanja i Marinko Stanković porekli su navode optužbe. Svi su istakli identično da je povod za kasnije događaje u Šodolovcima bio oružani napad koji su 7. srpnja 1991. godine izvršile redarstvene snage RH na Šodolovce, kojom prilikom su dva mještana poginula, a sedam osoba je odvedeno u osječki zatvor.

Optuženi Željko Keskenović naveo je osim toga da je 7. srpnja 1991. godine, zajedno sa grupom mještana, u panici, sporednim putem pobjegao u Markušicu, gdje je proveo oko 20 dana. Dana 2. kolovoza u Markušicu je došla grupa nepoznatih uniformiranih ljudi, njih

oko 30, bez vidljivih oznaka na maskirnim uniformama, i rekli im da idu u Šodolovce. Među njima je bio čovjek koji se predstavio kao "Crnogorac", koji je objavio da će zajednički uspostaviti straže u selu i braniti se. Isti je njemu osobno dodijelio poseban zadatak organizirati i voditi zajedničku kuhinju za prehranu svih mještana. On je to stvarno proveo, time što je namirnice nabavljao u Borovu Selu, a nešto iz Vojvodine. Ovo je trajalo nepunih mjesec dana, kada su došli pripadnici Jugoslavenske armije i obznanili da će ubuduće oni zapovijedati u svemu i podredili ih njihovoj komandi. Napravili su raspored za čuvanje straža, što je bio zadatak svih mještana. Straže su se držale na položajima na rubu Šodolovaca prema selu Koritna i kraj šume "Tomin hrast", koja je locirana nešto prema Markušici. Od JA primio je automatsku pušku marke "Špagin" s municijom, kao i staru uniformu SMB. U stražama nitko od mještana nije imao zapovjedne funkcije, pripadnici JA su pravili spiskove i rasporede, te vršili kontrolu. Nije postojala nikakva Teritorijalna obrana, kako se to navodi u optužbi. Pripadnici JA su dopremili u Šodolovce 2 ili 3 tenka i jedan oklopni transporter, a misli da su dovezli i minobacače, ali se on u tu tehniku ne razumije. Artiljerijska oruđa su isključivo posluživali pripadnici JA. Artiljerijska oruđa bila su locirana na predjelu oko Petrove Slatine, koja je udaljena od Šodolovaca oko 3 km. Nije imao prilike ta oruđa često vidjeti. Čuo je da se iz oruđa puca, ali ne može precizno reći u kojem pravcu i u kojim vremenskim razmacima se pucalo. Poriče da je pucao iz bilo kakvog naoružanja, a posebice iz artiljerijskih oruđa. On osobno nije vidio i nije mu poznato da li su u mjestu Koritni i ostalim mjestima ozlijeđeni civili, odnosno, da su smrtno stradali, ili da su oštećeni stambeni, gospodarski, sakralni i bilo koji drugi objekti. Osim što je oko 20 dana u početku boravio u Markušici Šodolovce je napuštao 3 ili 4 dana kada je posjećivao obitelj u Somboru. Prilikom putovanja izvan Šodolovaca vidio da se na predjelima blizu Ertnestinova, i prema Silašu nalaze artiljerijska oruđa - tenkovi i druga oruđa sa dugim cijevima. Osoba zvana "Crnogorac", koliko se sjeća, boravio je u Šodolovcima do IX. ili X. mjesca 1991. godine, a zatim je otišao u nepoznatom pravcu. Nakon potpisivanja mirovnog sporazuma pripadnici međunarodnih snaga došli su u Šodolovce u mjesecu travnju ili svibnju 1992. godine. Tada su straže ukinute, prestala je obveza mještana da čuvaju stražu. I dalje je boravio u Šodolovcima, a s obzirom da mu je uništena pilana koju je kao obrt vodio ranije preorijentirao se na poljoprivredu i time se i danas bavi. Dolaskom međunarodnih snaga pripadnici JA su se povukli iz Šodolovaca i drugih okolnih mjesta i sa sobom su odvezli teško naoružanje. Optuženik je još istaknuo da je on do 2. kolovoza 1991. godine bio predsjednik Mjesne zajednice Šodolovci.

Optuženi Pero Kličković u obranu je naveo da od rođenja živi u Šodolovcima. Do 1991. godine radio je u Vatrogasnom centru Osijek i svakodnevno je putovao na posao. Nakon poznatog događaja u Borovu Selu početkom svibnja 1991. godine počelo je u Šodolovcima uznemiravanje na cesti od strane vozača motornih vozila, a bilo je pucnjave iz vatrenog oružja. Zbog toga su u selu organizirali patrole sa lovačkim oružjem. Dana 7. srpnja 1991. godine redarstvene snage RH izvršile su napad na Šodolovce iz pravca Koritne i došlo je do oružanog sukoba kojim prilikom su ubijena dva mještana, a sedam ljudi je uhićeno i odvedeno u istražni zatvor. Veći broj mještana pobjegao je iz sela i sklonili su se privremeno. On je ostao u selu i stupio je u vezu sa gradonačelnikom Osijeka Zlatkom Kramarićem te su razgovarali o normalizaciji odnosa između Osijeka i Šodolovaca. Prema sugestijama stupili su u kontakt s predstavnicima Koritne, kao najbližeg mjesta, bili su tamo na razgovoru Simo Erkman, Veljko Boščanin i on. Poslije su ponovno delegacije dvaju mjesta bili na razgovoru kod gradonačelnika Osijeka. Poslije spomenutog događaja od 7. srpnja neko vrijeme je obustavljen promet kroz Šodolovce, a zatim je ponovno uspostavljen. Dana 2. kolovoza 1991. godine dok je bio na poslu u Šodolovce je došla grupa uniformiranih ljudi iz Srbije koje je predvodio čovjek s nadimkom "Crnogorac", njemu nepoznat, i selo je

zatvoreno na način da su na oba kraja stavljene barikade. Došljaci su formirali štab obrane sela. Narednih otprilike mjesec i pol dana bilo je mirno i za to vrijeme su kopali rovove, gradili zemunice i čuvali stražu. Morali su organizirati zajedničku prehranu za mještane i došljake, a zadaci i obveze su raspodijeljeni. Grupa došljaka pod vodstvom "Crnogorca" (oko 30 ljudi) donijela je izvjesnu količinu osobnog naoružanja i municije te su podijelili mještanima. Osim toga, podijelili su im stare SMB uniforme koje je koristila JNA. On je osobno također dobio pušku M-48 i staru vojničku uniformu. Dolaskom postrojbi JNA početkom mjeseca rujna dopremljena je još stanovita količina suvremenijeg oružja. Osim toga krajem mjeseca rujna ili početkom listopada u Šodolovce je dopremljeno tri tenka starije proizvodnje i oklopni transporter. U više navrata u mjesecu rujnu s druge strane prema Šodolovcima su bojno djelovali, neke kuće su pogođene granatama. Postrojbe JNA, kako je čuo od drugih, donijele su minobacače, tri ili četiri komada, od 60 mm. On osobno nikada nije vidio ta oruđa. Tenkovi su stajali u centru sela iza zaklona od zemlje, a povremeno su bili u pokretu. Kasnije, u mjesecu studenom i u prosincu čuo je da se puca na drugu stranu iz minobacača smještenih u Šodolovcima, ali mu nije poznato na kojoj su lokaciji minobacači smješteni i djelovali. Koliko je njemu poznato u Šodolovcima nije bilo topova. Prilikom odlazaka izvan Šodolovaca nije vidio u okolici sela i u susjednim mjestima stacionirane topove, ili druga artiljerijska oruđa. Supruga mu je s djecom napustila Šodolovce, a ostali su mu stari i bolesni roditelji. On je cijelo vrijeme proveo u Šodolovcima, osim kada je nekoliko puta na kratko boravio u posjetu obitelji u okolici Šapca. Kod kuće je imao jako puno posla oko stoke. Nikada nije bio član posade artiljerijskih oruđa, niti je na bilo koji način posluživao takova oruđa. Osim što je strazario s pješačkim naoružanjem nikakvu funkciju u selu nije obavljao, ni civilnu ni vojnu. Do 2. kolovoza 1991. godine, kada su prestale funkcije civilnih tijela, bio je predsjednik Skupštine Mjesne zajednice, a opt. Keskenović je bio predsjednik MZ Šodolovci. U štabu obrane sela, koliko se sjeća, nije bilo nikoga od mještana Šodolovaca. Zapovjednici postrojbi JNA u Šodolovcima bili su oficiri rezervisti, u činu poručnika, kapetana i kapetana I. klase. Od malobrojnih Hrvata koji su živjeli u Šodolovcima i Koprivni susretao je Marka Augustinovića, Matu Škvorca i Ivicu Augustinovića. Pripadnici JNA su bili u Šodolovcima do polovice mjeseca svibnja 1992. godine. Po njihovom odlasku ostalo je osobno naoružanje, a dio teškog naoružanja je premješteno na druge lokacije, dok su dio oni odvezli sa sobom. Povremeno su u Šodolovce dolazili pripadnici paravojnih formacija. Iz sredstava javnog komuniciranja saznao je da su stradali civili, da su oštećeni stambeni, gospodarski i sakralni objekti u susjednim mjestima. Optuženik je posebno istakao da nije bio član štaba TO, nije imao nikakvu zapovjednu funkciju. Što se tiče civilnih poslova sudjelovao je samo u obavljanju humanitarnih poslova.

Optuženi Vujo Halavanja u obranu je naveo da je prije 1991. godine živio u Šodolovcima, kao i u inkriminiranom razdoblju. Odsutan je bio samo u mjesecu kolovozu 1991. godine kada je bio na liječenju u Sremskoj Mitrovici. Dana 7. srpnja 1991. godine ujutro došlo je do napada na Šodolovce i do pucnjave. Zbog uznemirenja i on je s obitelji otišao od kuće. Po smirivanju situacije poslije podne vratio se kući predvečer te je čuo da su dvojica ljudi smrtno stradali, a sedmoricu mještana su uhitili i odveli. Više od pola mještana Šodolovaca napustili su mjesto. Predstavnici sela išli su tražiti pomoć od policije i od gradonačelnika Osijeka radi smirivanja situacije. Dana 2. kolovoza u Šodolovce je došla grupa od oko 30 nepoznatih ljudi, od kojih su neki bili uniformirani. Na čelu im je bio čovjek zvani "Crnogorac". Pozvali su sve prisutne u središte sela i rekli im da je od sada selo zatvoreno, da se osniva štab obrane sela, a tko se ne bude ponašao u skladu s njihovim zapovijedima snosit će odgovornost. Narednoga dana on je otputovao na liječenje u Sremsku Mitrovicu, a obitelj mu je već bila smještena u selu Lačarak. Nekoliko dana proveo je na

liječenju u bolnici, a zatim je na vlastiti zahtjev otpušten na kućno liječenje. Kada se vratio u Šodolovce krajem mjeseca kolovoza već su počeli pristizati pripadnici JNA. Civilne vlasti u selu više nije bilo, sve je bilo podređeno vojnom zapovjedništvu u rukama JNA. Najprije je poslan, sa ostalima, na stražu u rovove prema Markušici, ali je iz zdravstvenih razloga oslobođen i dodijeljen je da pomaže u kuhinji. Zadužio je poluautomatsku pušku. Samo je jedamput pucao iz puške na položaju prema protivniku. Poriče da ima bilo kakve veze sa artiljerijskim oruđima. Koliko je njemu poznato minobacače i tenkove nisu posluživali mještani Šodolovaca nego pripadnici JNA. U Šodolovcima je boravilo oko 200 - 300 pripadnika JNA, taj se broj mijenjao. U Šodolovcima nije postojala teritorijalna obrana niti štab TO. Čuo je da su kod Šodolovačkog groblja stacionirana dva minobacača, a vidio je u prolazu dva tenka. Kada su pripadnici međunarodnih snaga došli u Šodolovce JNA se povukla, a odvezli su i naoružanje. U kritičnom razdoblju u Šodolovcima je oko 100 kuća pogđeno projektilima i oštećeno.

Optuženi Marinko Stanković u obranu je naveo da je u Šodolovce doselio 1964. godine, zajedno sa ocem i majkom, i od tada je stalno tamo živio. Zaposlio se u Šumariji Osijek i radio kao vozač. Obavljao je poslove sve do početka kolovoza 1991. godine, kada su Šodolovci zatvoreni. Početkom mjeseca srpnja sa suprugom i djecom otišao je u posjet rodbini u mjesto Čelinac kod Banja Luke. Dok su tamo bili čuo je da su Šodolovci napadnuti pa je odlučio krenuti kući sam, a obitelj je ostavio kod rodbine. Po dolasku u Đakovo javio se u Policijsku stanicu gdje su mu predložili da putuje preko Vladislavaca. Po dolasku u Šodolovce saznao je da je selo skoro prazno, ostao je samo manji broj starijih osoba. Ovo stoga što su pripadnici ZNG 7. srpnja napali Šodolovce i tom prilikom su ubijena dva muškarca a sedmorica su odvedeni. Sutradan se javio u poduzeće i narednih dana je redovito odlazio na posao. U međuvremenu se dosta mještana sklonilo u Markušicu. Početkom mjeseca kolovoza u Šodolovce je došlo oko 35 nepoznatih ljudi na čelu sa čovjekom zvani "Crnogorac", bili su naoružani osobnim naoružanjem i odjeveni u šarene uniforme. "Crnogorac" je skupio ljude, pozvao je Šodolovčane iz Markušice i rekao da selo treba braniti, da je on od sada komandant i da organizira obranu. Na sve strane oko sela su iskopani rovovi, na njima su stavljene daske i najloni radi zaštite. Osobno je oko 15 dana strojem tarupirao zemljište gdje je trebalo kopati rovove. Nakon toga išao je na stražu u rovove po nekoliko sati dnevno. Dobio je uniformu JNA i pušku M-48, a kasnije automatsku pušku. Krajem mjeseca kolovoza ili početkom rujna u Šodolovce su stigli pripadnici JNA i obznanili da oni preuzimaju komandu i da su svi mještani pod njihovom komandom. Oni su dopremili naoružanje, oruđa i opremu. Brojno stanje JNA se postepeno povećavalo, po slobodnoj procjeni u Šodolovce i u susjednu Koprivnu došlo je oko 600 - 700 vojnika. Oni su dopremili, osim pješačkog naoružanja, dva do tri tenka, određeni broj minobacača kalibra 60 mm, 82 mm i 120 mm, kao i određeni broj beztrajnih topova. Čovjek zvani "Crnogorac" je uskoro poslije dolaska snaga JNA napustio Šodolovce, a s njime i dio ljudi koje je on doveo. Mještani Šodolovaca su i dalje išli na stražu. U mjesecu rujnu odobreno mu je da napusti Šodolovce i posjetio je suprugu i djecu u Čelincu, gdje se zadržao oko 10 dana. U to vrijeme mu je bio bolestan otac u Banjalučkoj bolnici. Otprilike do sredine mjeseca rujna bilo je mirno i bez pucnjave s obje strane. Nakon toga, otprilike dva puta Šodolovci su bili granatirani iz pravca Koritne i iz pravca šume "Tomini hrast". On je stražario u rovu i nije imao nikakve veze sa artiljerijskim oruđima, koja su posluživali pripadnici JNA. Poznato mu je da su dva tenka smještene na njivi kraj Šodolovaca, blizu upravne zgrade Eknomije IPK Osijek, cijevi tih tenkova bile su okrenute u pravcu između šuma "Durgutovica" i "Tomini hrast". Koliko mu je poznato na istom pravcu nalaze se sela Kešinci i Mrzović. Što se tiče minobacača od 60 mm i 82 mm nije ih vidio, ali je čuo da su stacionirani kod Šodolovačkog groblja, prema Petrovoj Slatini. Čuo je od drugih da su minobacači od 60 mm bili u dvorištu

kuće Paje Bjeloša. Osobno je vidio prilikom prolaska na stražu da je nešto pokriveno najlonom u tom dvorištu, navodno su bili neispravni minobacači od 60 mm. Što se tiče bestrzajnih topova (BST) vidio je kada su ih pripadnici JNA dovezli zakvačene za vozila, ali mu nije poznato gdje su stacionirani i da li su bojno djelovali. Nikada nije čuo ni vidio da su dopremljeni topovi većeg kalibra. Snage JNA su organizirale kuhinju gdje se kuhalo za pripadnike vojske i za mještane Šodolovaca, u te zadatke bili su uključeni i neki mještani koji su brinuli o nabavci hrane. U Mjesnoj zajednici Šodolovci čelni ljudi su bili Željko Keskenović i Pero Kličković. Pripadnici JNA obraćali su se i surađivali sa čelnim ljudima Mjesne zajednice prilikom rješavanja pitanja smještaja vojnika. Nije čuo da postoji teritorijalna obrana i štab teritorijalne obrane. Za opt. Vuju Halavanju znade da je bio fizički angažiran na poslovima pripreme mesa. Od sredine mjeseca siječnja 1992. godine pa do kraja veljače 1992. godine bio je odsutan iz Šodolovaca boraveći u Banja Luci zbog očeve bolesti i sahrane. Osobno je samo sudjelovao u stražarenju u rovu, ali nije bio član posade ni jednog artiljerijskog oruđa, kako u Šodolovcima, tako ni u jednom drugom mjestu. Kada je tijekom 1992. godine počela raditi Osnovna škola u Ernestinovu, koja je pokrivala više sela, dobio je posao kao vozač autobusa za prijevoz školske djece. Prilikom kretanja po cestama nije primjetio bilo gdje u okolnim mjestima baterije topova ili drugih artiljerijskih oruđa. Prilikom odsluženja vojnog roka u JNA osposobljen je za nišandžiju minobacača kalibra 82 mm.

U dokaznom postupku saslušani su svjedoci Mirko Štrk, Zdenko Prakiljačić, Jerko Parač, Ivan Vuksanović, Ivan Pavlović, Petar Linta, Maro Kuna, Ruža Matić, Ivan Ižak, Mato Škvorc, Marko Augustinović, Ivica Augustinović, Mihajlo Todorović, Slavica Kojčinović, Milorad Trkulja, Dušan Vicković, Mile Popović, Damir Karavidović, Stjepan Šerić, Drago Žigić, Adam Josipović, Ivan Mioković, saslušan je vještak za balistiku Željko Radanović, uz suglasnost stranaka, temeljem čl.323.st.2. ZKP, pročitani su iskazi svjedoka: Zdenka Mijatovića, Nikole Ogribeća, Andrije Kiša, Pave Mijačevića, Josipa Bičanića, Stjepana Tečera, Mate Kuića, Katarine Žigri, Stjepana Jozipovića, Mirele Šerf, Bernardice Saček, Ive Gradištanca, Bože Dubravca, Zdravke Kolić, Nevenke Galić, Ane Zirdum, Katice Šarlije, Marije Andrišek, Đure Grabovića, Hrvoje Kuna, Jure Prskala, Marka Lončarevića, Mate Hes, Matije Škvorca, Ive Orkića, Stipe Bošnjaka, Janje Penave, Ilije Augustinovića, Slavka Bradarića, Joze Kurikavčića, Đure Gavrana, Tomislava Tolja, Ivana Šerfeza, Anđe Ivančić, Luke Ivančića, Petra Đevenice, Josipa Vereša, Josipa Biberovića, Josipa Labudovića, Vlade Rendulića, Josipa Kelemena, Ivana Ižaka, Đure Krnete, Jovana Jovanovića, Ivana Ižaka - ml., Mije Lončarića, Ivana Sučića, Emila Špoljarića, Blaženke Marinčić, pročitani su nalaz i mišljenje sudsko-medicinskog vještaka dr. Zorislava Krausa, pregledani su svi fotografski elaborati u prilogu sudskog spisa, zatim su pročitani: zapisnici o očevidu PU Osječko-baranjske - Policijske postaje Đakovo, cjelokupna medicinska dokumentacija za oštećene (ozlijeđene osobe), dopisi i izvješća Doma zdravlja Đakovo, Županijske bolnice Slavonski Brod i Opće bolnice Našice, zapisnik o obdukciji pok. Ivana Tolja, dopisi Općinske komisije za popis i procjenu ratne štete Đakovo od 15.III. 1993. i 26.IV.1993. godine, izvodi iz kaznene evidencije za optuženike, izvodi iz prekršajne evidencije za optuženike, računi Poduzeća "Energ" Đakovo, potvrda o privremenom oduzimanju predmeta III. Policijske postaje Osijek od 17.VIII.1996. godine, dopisi Ureda za obranu Osijek od 30.VII.1998. i od 2.III.1999. godine, dopis V.P. broj 1076 Đakovo od 3.XII.1998. godine, izvršen je uvid u presliku Dnevnika događaja iz Policijske ispostave Semeljci za inkriminirano razdoblje.

Sud je odbio daljnje prijedloge Županijskog državnog odvjetnika da se pročitaju iskazi svjedoka: Matije Škvorca, Mate Škvorca, Ivana Špoljarića, Ivana Ižaka, Mije

Lončarića, Marka Augustinovića, Ivica Augustinovića i Ivana Ižaka, koje su dali u predmetu broj K-104/94, da se pročita iskaz svjedoka Milenka Srđića iz predmeta broj Kio-686/91. Izvođenje tih dokaza bilo bi protivno načelu neposredne ocjene dokaza i na njima se ne bi mogla temeljiti presuda.

Također je, kao neosnovan, sud odbio prijedloge obrane da se saslušaju svjedoci Simo Erkman, Mirko Miladinović, Zvonko Fekete i dr. Zlatko Kramarić - gradonačelnik Osijeka, a na okolnosti da je delegacija Šodolovaca i Koritne tražila pomoć od gradonačelnika Osijeka, da ih je on primio radi rješavanja nastalih problema, u proljeće 1991. godine. Ovo iz razloga što se ti prijedlozi ne odnose na odlučne činjenice, i time se ne bi činjenično stanje bolje osvijetlilo.

Razmotrivši cjelokupne rezultate ponovljenog postupka, u nazočnosti petorice optuženih, ovaj sud je zaključio da je potvrđeno činjenično stanje koje je bilo podloga za donošenje osuđujuće presude, u odsutnosti optuženika, od 25. svibnja 1995. godine, broj K-73/94. Na to upućuju obrana opt. Gorana Vušurovića od 13. studenoga 1996. godine, brojni iskazi svjedoka, nalaz i mišljenje vještaka sudsko-medicinske struke i balističke struke, zapisnici o očevidu, medicinska dokumentacija, fotografski elaborati, te ostala citirana dokazna sredstva.

Notorno je da je, temeljem provedenog referenduma od 25. lipnja 1990. godine, Republika Hrvatska proglasila suverenost i tada je započela otvorena oružana agresija od strane Republike Srbije i tzv. JNA na RH. Ratne se operacije vode već od 15. kolovoza 1990. godine, kada je krenula pobuna srpskog stanovništva kod Knina, najprije podizanjem barikada i prekidom komunikacija. Na mnogim prometnicama stavljenjem drvenih balvana i drugih predmeta prekinut je promet, pobunjenici su zaustavljali vozila, oduzimali vozila i stvari i ozlijeđivali putnike. Jedna od najkrvavijih epizoda dogodila se 2. svibnja 1991. godine u Borovu Selu kada su pobunjenici brutalno ubili dvanaest hrvatskih redarstvenika. JNA se isključivo stavila na stranu srpskog naroda, što je protivno samom pojmu i imenu. Rezultat pobune srpskog pučanstva bilo je nepriznavanje vlasti RH i osnivanje paradržavne tvorevine tzv. "Republike Srpske Krajine", u istočnim i sjeveroistočnim dijelovima formirali su tzv. "Srpsku oblast Slavonija, Baranja i zapadni Srijem". Pobunjeni Srbi, uz pomoć različitih paravojnih formacija i ondašnje JNA, u ljeto i jesen 1991. godine okupirali su, između ostaloga, i mjesta Markušica, Ada, Šodolovci, Koprivna i Ernestinovo, koja su pripadala bivšim općinama Osijek i Vinkovci, a graniče s bivšom općinom Đakovo.

Grupa ekstremnih Šodolovčana je tijekom mjeseca lipnja i u srpnju 1991. godine u više navrata ugrozila odvijanje prometa na cestovnoj komunikaciji između Osijeka i mjesta u općini Đakovo, te su zbog toga 7. srpnja 1991. godine redarstvene vlasti RH, iz pravca Koritne, usle u Šodolovce u cilju privođenja pobunjenika. Tada je došlo do oružanog sukoba i dvije osobe su smrtno stradale. Obrana sasvim neopravdano i neargumentirano ovu sasvim legitimnu akciju redarstvenih snaga nastoji prikazati kao uzrok daljnjih događaja.

Nešto kasnije promet kroz Šodolovce nastavljen je u oba smjera, ali je dana 2. kolovoza 1991. godine došlo do konačne blokade i okupacije sela Šodolovci i Koprivna.

Ivan Pavlović, Zdenko Prakljačić, Jerko Parač, Ivan Vuksanović, Mato Kuna i Adam Josipović svjedočili su o prilikama koje su vladale u Šodolovcima i Markušici uoči konačnog prekida prometa i okupacije.

Iz iskaza svjedoka Ivana Pavlovića (list 973. spisa) proizlazi da su on i njegovi suputnici Zoran i Dragica Grujo dana 6. ili 7. srpnja 1991. godine prolazeći osobnim automobilom kroz Šodolovce prema Semeljcima u centru Šodolovaca zaustavljeni od strane mještana koji su rafalno pucali, a potom su odvedeni u Mjesnu zajednicu gdje su pritvoreni. Ivan Pavlović i Zoran Grujo bili su privezani za stolicu, potom ispitivani, a osobe koje su ih ispitivale nazivale su ih ustašama i prijetile da će ih zaklati i baciti u kanal. Dragica Grujo bila je gravidna i pozlilo joj je. Jedan je mlađi muškarac zaprijetio da će obaviti spolni odnos s Dragicom Grujo. U zatvorenom prostoru boravili su jedan cijeli dan i pola narednog dana. *Keje*

Svjedok Zdenko Prakljačić (list 970. spisa) je iskazao da je dana 2. kolovoza 1991. godine putovao autobusom iz Kešinaca prema Osijeku. Kao djelatnik MUP-a krenuo je na posao. Na ulazu u selo Šodolovce autobus je zaustavilo nekoliko naoružanih osoba i svi su putnici istjerani iz autobusa. Njega su najprije odveli u Šodolovce na ispitivanje, gdje je dobio batina, a potom je sa grupom zarobljenih putnika prevezen u Markušicu. Ovdje su već bili zarobljeni putnici iz drugog autobusa koji je toga dana prolazio kroz Šodolovce, kao i putnici osobnih automobila koji su istoga dana prolazili kroz selo. U Markušici je ponovno vođen na ispitivanje u Mjesnu zajednicu, a pri tome ga je 5-6 osoba udaralo rukama i nogama tako da je na kraju zbog zadobivenih tjelesnih ozljeda prebačen u zdravstvenu stanicu gdje mu je pružena medicinska pomoć. Slijedećeg dana razmjenjen je i oslobođen. Istom prigodom pretučen je i maltretiran neki Kelemen iz Hrastina. Zbog zadobivenih ozljeda svjedok je proveo na liječenju 5 dana u osječkoj bolnici, a posljedice batina koje je tom prilikom dobio osjeća i danas. *identitet osoba nepoznat*

Svjedok Jerko Parač (list spisa) je iskazao da se dana 2. kolovoza 1991. godine vozio autobusom javnog prometa iz Osijeka svojoj kući. U Šodolovcima autobus su zaustavile naoružane osobe, a uz njih se nalazio i opt. Željko Keskenović. Ženske osobe iz autobusa puštene su ubrzo, a njega i ostale muškarce odvezli su u Markušicu, zatvorili u prostoriju te ispitivali. Intervencijom jednog njegovog poznanika koji je s njim radio u istom poduzeću oslobođen je nešto ranije od ostalih, tijekom noći.

Svjedok Ivan Vuksanović (list spisa) je iskazao da je dana 2. kolovoza 1991. godine svojim osobnim automobilom prolazio kroz Šodolovce. Na ulazu u selo zaustavilo ga je 5-6 naoružanih osoba, a među njima su bili i mještani sela koje je znao iz viđenja. Natjeran je da vozilom krene u centar sela tako da je jedan od mještana sela sjeo na mjesto suvozača držeći mu cijev pištolja uperen u glavu. Sproveden je u prostoriju jedne zgrade gdje su se već nalazili ostali zarobljeni putnici autobusa javnog prometa i automobila koji su prolazili kroz Šodolovce, ukupno 20-30 osoba. Žene su ubrzo oslobođene i otišle su, a muškarci su prevezeni u Markušicu i smješteni u neku garažu. Pojedinačno su privođeni u jednu prostoriju na ispitivanje. Istakao je da su mu tom prilikom oduzeli novac koji je imao kod sebe i u vezi toga izdali neku potvrdu iz koje proizlazi da mu novac oduzima ratni štab Mjesne zajednice Markušica. U Šodolovcima pred zgradom u koju je doveden svjedok je vidio optuženog Željka Keskenović koji je nosio poluautomatsku pušku. Slijedeće noći oslobođen je i otišao je kući.

Svjedok Mato Kuna (list 979. spisa) iskazao je da je dana 2. kolovoza 1991. godine osobnim automobilom, sa suputnicom Sonjom Augustinović, putovao iz Osijeka u Koritnu. U Šodolovcima zaustavila ih je grupa mještana, a među njima i optuženi Željko Keskenović i neke nepoznate naoružane osobe. Odvedeni su u Mjesnu zajednicu gdje je zatekao i druge zarobljene osobe. Ovdje je priveden na ispitivanje, a tijekom ispitivanja pristupio mu je optuženi Željko Keskenović i stavio mu nož pod grlo pitajući ga tko mu je zapalio pilanu.

Poslije toga prevezen je s ostalim zarobljenim osobama u Markušicu i zatvoren u neku garažu, a nakon ispitivanja slijedeće noći je pušten.

Svjedok Adam Josipović (list 1022. spisa) je iskazao da je u ljeto 1991. godine autobusom javnog prometa putovao s posla iz Osijeka u Koritnu. Bilo je oko 16,30 sati. Na ulazu u Šodolovce kod prve kuće preko ceste je bilo postavljeno drvo i autobus se morao zaustaviti. Prišla je grupa naoružanih ljudi, od kojih je jedan imao mitraljez. Mladi među njima naredio je vozaču autobusa da se uputi u centar Šodolovaca. Kada su došli svi putnici su ušli u jednu salu u bivšoj školi. Uskoro su žene oslobodili, a muškarci su zadržani. U Šodolovcima su boravili oko sat vremena, a poslije toga su ih autobusom odvezli u Markušicu. Putem su morali sagnuti glave da ne mogu vidjeti kuda idu. Držali su ih u nekoj prostoriji od lima. Pojedinačno su išli na razgovor u jednu prostoriju. U 02,00 sati rekli su im da mogu ići i uputili su ih istim autobusom, s tim što je upravljao jedan između njih. Došli su do Ade, ali je bilo opasno ići dalje po noći, pa su na tom mjestu sačekali jutro i dovezli su se u Osijek. Svjedok je, između ostaloga, naveo da je poslije zaustavljanja autobusa u središtu Šodolovaca vidio optuženog Željka Keskenovića u civilnoj odjeći, bez naoružanja. Njega je od ranije poznao, dok ostale optuženike ne poznaje.

Iz iskaza ovih svjedoka je vidljivo kakova je situacija vladala u Šodolovcima neposredno prije izolacije i okupacije toga mjesta, a osim toga to je doprinos rasvjetljavanju ponašanja mještana sela i njihove uloge. Sve to upućuje na zaključak da su mještani Šodolovaca aktivno učestvovali u svemu što se tamo događalo u to vrijeme.

Nadalje, saslušanjem svjedoka, saslušanjem sudsko-medicinskog vještaka i balističkog vještaka, pomoću medicinske dokumentacije, zapisnika o očevidu, Dnevnika događaja iz Policijske ispostave Semeljci, izvještajima Komisije za popis i procjenu ratne štete, računima, i drugim, dokazano je da je u razdoblju od mjeseca srpnja 1991. godine do 5. svibnja 1992. godine iz privremeno okupiranih mjesta, u više navrata, agresor oružano djelovao iz artiljerijskih oruđa (minobacači, topovi, tenkovi) po mjestima Koritna, Kešinci, Semeljci, Mrzović, Vladislavci, Đakovo, te je usmrćeno više civilnih osoba, a osim toga teško i lako ozlijeđeno više civila, oštećen je ili uništen veći broj stambenih, gospodarskih, komunalnih i sakralnih objekata.

Svjedok Jozo Kurikavčić (listovi 164., 562. spisa) je iskazao da je dana 21. rujna 1991. godine oko 19,00 sati, za vrijeme višesatnog minobacačkog napada na selo Koritnu (susjedno mjesto do Šodolovaca) iz pravca Markušice i Koprivne smrtno stradao njegov otac Josip Kurikavčić, kao civil, vraćajući se svojoj kući iz skloništa. Tada su još ozlijeđeni susjedi Mato i Anica Ivanović, te Manda Hrga, također civili, a oštećeno je najmanje 10 kuća u selu.

Svjedok Đuro Gavran (listovi 165., 563. spisa) je iskazao da je dana 22. rujna 1991. godine oko 14,30 sati za vrijeme artiljerijskog napada iz pravca Šodolovaca u Koritni smrtno stradao njegov sin Đuro Gavran rođen 1971. godine.

Svjedok Tomislav Tolj (list 563. spisa) je iskazao da je 30. studenoga 1991. godine oko 11,00 sati prilikom artiljerijskog napada na Vladislavce, kao civil, smrtno stradao njegov brat Ivan Tolj, star 60 godina. Stradao je od minobacačkog projektila, vjerojatno srednjeg kalibra. Toga dana artiljerijski napad je započeo ujutro i bio je jedan od najžestčijih napada tijekom agresije.

↓
ne optuž
osobno

Svjedok Ivan Šerfez (listovi 479., 563. spisa) je iskazao da je dana 4. travnja 1992. godine u Đakovu za vrijeme artiljerijskog napada, iz pravca Markušice i Šodolovaca, od eksplozije granate smrtno stradala njegova kćer Ana Brataljenović rođena 1953. godine.

Svjedokinja Anđa Ivančić (list 480. spisa) je iskazala da je 8. travnja 1992. godine u Đakovu na ulici od udara granate smrtno stradala njena majka Ruža Ivančić. Stradala je kraj malog parka od granate koja je iznenada pala. Iza nje su ostali muž i sedmero djece. U blizini njezina stradavanja nema nikakvih vojnih objekata.

Iz iskaza svjedoka Luke Ivančića (list 481. spisa) proizlazi da je 8. travnja 1992. godine u Đakovu smrtno stradao njegov sin Josip, star 14 godina. Stradao je zajedno i istodobno sa bakom Ružom Ivančić, od granate što je iznenada doletjela iz pravca Markušice i Šodolovaca.

Nadalje, civil Marija Kolar smrtno je stradala 12. veljače 1992. godine u Koritni prilikom artiljerijskih napada iz privremeno okupiranih mjesta, što je dokazano medicinskom dokumentacijom, te nalazom i mišljenjem vještaka dr. Zorislava Krausa.

Svjedok Josip Bičanić (list 482. spisa) iskazao je da je dana 4. svibnja 1992. godine oko 19,00 sati u Đakovu kao civil smrtno stradala njegova supruga Anica Maroši-Bičanić, prilikom artiljerijskog napada.

Zapisnikom o očevidu, te iskazom vještaka dr. Zorislava Krausa dokazano je da su dana 4. svibnja 1992. godine smrtno stradali civili Sanja Sokolović, rođena 1965. godine, Anica Maroši-Bičanić, rođena 1962. godine i Ivan Rajkovača, rođen 1965. godine.

Svjedok Josip Labudović (list 166. spisa) je iskazao da je teško tjelesno ozlijeđen u Koritni, kao civilna osoba, prigodom artiljerijskog napada iz pravca Šodolovaca.

Svjedok Josip Vereš (listovi 473., 564. spisa) je iskazao da je 8. travnja 1992. godine u 13,40 sati u Đakovu, vozeći autobus gradskog prijevoza, teško tjelesno ozlijeđen djelovanjem krhotina granate prilikom artiljerijskog napada na grad iz pravca Šodolovaca. Postao je 100 % invalid i radno je potpuno nesposoban.

Svjedok Stjepan Tečer (list 483. spisa) je iskazao da je 4. travnja 1992. godine oko 06,00 sati u Đakovu, na putu u sklonište, ozlijeđen prilikom artiljerijskog napada na centar grada. Palo je više granata oko crkve i samostana časnih sestara. Od iste granate oštećeni su mu kuća i osobni automobil, sve u vrijednosti od oko 6.000 DEM.

Svjedok Petar Đevenica (listovi 486., 563. spisa) je iskazao da je 8. travnja 1992. godine u 14,00 sati vozeći se u svom osobnom automobilu u Ulici bana Jelačića teško tjelesno ozlijeđen od krhotina granate koja je eksplodirala u blizini. Postao je 80 % invalid, a osim toga potpuno mu je uništen osobni automobil vrijedan oko 3.000 DEM. Ulica bana Jelačića je u centru Đakova i u blizini nigdje nema vojnih objekata, niti vojnih postrojbi, a čuo je od drugih da je artiljerijski napad izvršen iz pravca Šodolovaca.

Svjedok Josip Biberović (listovi 505., 564., 877. spisa) je iskazao da je dana 4. svibnja 1992. godine oko 19,00 sati iznenadni artiljerijski napad na Đakovo u kući zatekao njega, suprugu i sina, u centru grada u Ulici Stjepana Radića. Dok su išli prema jednom podrumu da se sklone udarila je granata u zid zgrade i od krhotina projektila više osoba je

poginulo, njegova supruga Blaženka je teško tjelesno ozlijeđena s posljedicom trajnog invaliditeta (ostala je bez desne noge), dok su on i sin Krunoslav zadobili lake ozljede. Pale su tri granate na centar grada, iz pravca Šodolovaca, Koprivne i Markušice. U dijelu grada gdje su pali artiljerijski projektili nema vojnih objekata.

Svjedok Mato Kuić (list 484. spisa) je iskazao da je dana 4. travnja 1992. godine oko 06,00 sati u Đakovu zadobio lake tjelesne ozljede, dok je bio u podrumu za vrijeme artiljerijskog napada na grad iz pravca Šodolovaca.

Svjedok Vlado Rendulić (list 612. spisa) je iskazao da je dana 25. prosinca 1991. godine noću teško tjelesno ozlijeđen dijelovima artiljerijskog projektila. Pogoden je na stazi ispred roditeljske kuće u selu Mrzović, gdje je bio u posjetu. Zbog pretrpljenih ozljeda 100 % je invalid.

Svjedokinja Katarina Žigri (list 485. spisa) je iskazala da je dana 4. travnja 1992. godine oko 06,00 sati u Đakovu prilikom artiljerijskog napada na grad od krhotina granate lakše ozlijeđen njezin sin Zvonimir Žigri star 7 mjeseci. Istodobno nastala je materijalna šteta na kući u iznosu od najmanje 1.000 DEM.

Svjedokinja Katica Šarlija (list 512. spisa) je iskazala da je dana 4. svibnja 1992. godine oko 19,00 sati nju i maloljetnog joj sina Tomislava opća opasnost zatekla u kući Obrovac Tome u centru Đakova. Dok su bježali u sklonište u blizini je udarila granata pa su ona i sin joj zadobili tjelesne ozljede, a troje ljudi je poginulo.

Svjedokinja Bernardica Saček (list 489. spisa) je iskazala da je 8. travnja 1992. godine oko 15,00 sati u Đakovu, kod malog parka, dok se vozila u autobusu javnog prometa, ozlijeđena krhotinom granate koja je pala i eksplodirala u blizini.

Svjedok Stjepan Jozipović (list 487. spisa) je iskazao da je 8. travnja 1992. godine oko 15,00 sati, prilikom artiljerijskog napada na Đakovo, iz pravca Šodolovaca ranjen krhotinama projektila u lijevu plećku. Istodobno njegov punac Josip Miler teško je ozlijeđen u lijevu nogu i zbog toga mu noga amputirana, a na kući nastala je materijalna šteta od oko 12.000 DEM. Inače, u tom dijelu grada nije bilo vojnih objekata niti vojnih postrojbi.

Svjedokinja Mirela Šerf-Duvnjak (listovi 488., 861. spisa) iskazala je da je 8. travnja 1992. godine oko 15,00 sati u Đakovu od krhotina artiljerijskog projektila zadobila laku tjelesnu ozljedu.

Iskaze oštećenika i članova njihovih obitelji potvrdio je i nadopunio sudsko-medicinski vještak dr. Zorislav Kraus (listovi 524., 608. spisa). Iz njegovog iskaza proizlazi da su u inkriminiranom razdoblju smrtno stradali Jozo Kurikavčić, Đuro Gavran, Marija Kolar, Ana Brataljenović, Josip Ivančić, Ruža Ivančić, Sanja Sokolović, Anica Maroš-Bičanić, Ivan Rajkovača i Ivan Tolj, a teške i lake ozljede zadobili su Anica Ivanović, Mato Ivanović, Vlado Rendulić, Luca Majer, Drago Likić, Blaženka Medvedović, Josip Labudović, Stjepan Tečer, Mato Kuić, Zvonimir Žigri, Pero Đevenica, Josip Vereš, Mirela Šerf, Zdravka Kolić, Bernardica Saček, Stjepan Jozipović, Drago Dodžić, Ivan Miličević, Štefica Petin, Petar Kunšić, Josip Miler, Nikola Jurković, Ankica Belak, Josip Biberović, Blaženka Biberović, Katica Šarlija, Tomislav Šarlija i Kata Mirković. U većini slučajeva, navodi vještak, radi se o eksplozivnim ozljedama, a kod nekih oštećenika su nastali prijelomi

ili druga vrsta ozljeda zbog iskakanja iz vozila, odnosno, sklanjanja od iznenadnih artiljerijskih napada.

Ovdje treba istaći da je prigovor obrane da činjenični opis djela u optužbi, pored ostaloga, sadrži imena 30 osoba koje su zadobile lake tjelesne ozljede i da je to nedopustivo s obzirom da laka tjelesna ozljeda nije objekt zaštite u čl.120.st.1. OKZ RH, opravdan s pravnog motrišta. Međutim, treba odgovoriti da nabranje osoba s lakim ozljedama u konkretnom slučaju služi za ilustraciju brojnosti ukupnih posljedica, a nikako ne služi za otežavanje položaja optuženih.

Što se tiče oštećenja imovine i visine štete te su činjenice dokazane saslušanjem oštećenih i predstavnika oštećenih pravnih subjekata, pomoću zapisnika o očevidu, fotografskih elaborata, izvješćima nadležne Komisije za popis i procjenu ratne štete i računima.

Svjedok Nikola Ogričić (list 168. spisa) je iskazao da je kuća njegova oca Ante Ogričića, koja se nalazi u selu Vladislavci, dana 25. prosinca 1991. godine pogođena prilikom topničkog napada na to selo, te u cijelosti, zajedno sa stvarima koje su se u njoj nalazile, uništena, tako da mu je pričinjena šteta od najmanje 50.000 DEM.

Svjedok Andrija Kiš (list 169. spisa) je iskazao da je u dva navrata, i to: 1.1.1992. i 3.1.1992. godine, prilikom artiljerijskog napada na selo Semelji iz pravca Šodolovaca njegova kuća pogođena projektilima i time mu pričinjena šteta u iznosu od najmanje 15.000 DEM.

Svjedok Pavo Mijačević (list 170. spisa) je iskazao da je u proljeće 1992. godine, predveče, iz pravca Markušice doletjela granata i pala u njegovo gospodarsko dvorište u Kešincima, oštetivši mu gospodarske objekte, poljoprivredne strojeve i dio voćnjaka. Time je pretrpio štetu od 50.000.- HRD.

Iz dopisa oštećenog Mije Krajtnera (list 490. spisa) proizlazi da je 23. travnja 1992. godine oko 17,00 sati prilikom topničkog napada iz okupiranog područja na Đakovo na njegovu obiteljsku kuću pala teška granata i znatno oštetila građevinu. Pretrpio je štetu od oko 25.600 DEM.

Svjedok Ivo Gradištanac (listovi 492., 861. spisa) je iskazao da mu je za vrijeme artiljerijskog napada na selo Koritnu, u razdoblju od Božića 1991. godine pa do mjeseca travnja 1992. godine, iz pravca Šodolovaca, uslijed eksplozije granata oštećena obiteljska kuća i time nanosena šteta od najmanje 4.000 DEM.

Svjedok Božo Dubravec (list 493. spisa) je iskazao da je prilikom artiljerijskog napada na selo Kešince, iz pravca Šodolovaca, u mjesecu travnju ili svibnju 1992. godine jedna granata pala na kuću, te mu je nanosena šteta od najmanje 3.000 DEM.

Svjedokinja Zdravka Kolić (list 499. spisa) je iskazala da je dana 8. travnja 1992. godine u 19,00 sati u Đakovu u Ulici V. Nazora, dok je radila u kiosku Poduzeća "Tisak", na desetak metara pala jedna granata i oštetila kiosk.

Svjedokinja Marija Andrišek (list 513. spisa) je iskazala da je u mjesecu rujnu 1991. godine i u mjesecu svibnju 1992. godine njena kuća u Đakovu oštećena pogocima granata za

vrijeme artiljerijskog napada, a oštećen je i namještaj i osobni automobil. Pretrpjeli su štetu od oko 4.000 DEM.

Svjedok Đuro Grabović (listovi 514., 862. spisa) je iskazao da je prilikom artiljerijskog napada na selo Koritnu dana 5. svibnja 1992. godine pogodena njegova kuća, te je pretrpio štetu od oko 8.000 DEM.

Svjedok Hrvoje Kuna (list 515. spisa) je iskazao da je za artiljerijskog napada na Đakovo iz pravca Šodolovaca u travnju mjesecu 1992. godine od eksplozije granate oštećena njegova kuća i kuća njegova sina. Prema procjeni nadležne komisije na svakoj kući nastala je šteta od po 6.000 DEM.

Svjedok Jure Prskalo (listovi 516., 862. spisa) je iskazao da je dana 4. svibnja 1992. godine prilikom artiljerijskog napada u dvorište njegove kuće u Đakovu pala jedna granata počinivši štetu na kući, na nusprostorijama, a još više na poljoprivrednim strojevima. Pretrpio je štetu ukupno od oko 9.000 DEM. Ljudi u njegovoj okolini su tvrdili da je napad izveden iz pravca Šodolovaca.

Svjedok Marko Lončarević (list 517. spisa) je iskazao da su dana 7. i 8. travnja 1992. godine bili artiljerijski napadi na Koritnu iz pravca Šodolovaca, kada je nekoliko granata palo na njegovo imanje, počinivši mu veliku materijalnu štetu.

Svjedok Mato Hes (list 518. spisa) je iskazao da je njegova imovina u Koritni stradala u dva navrata od artiljerijskih napada iz pravca Šodolovaca, i to početkom mjeseca travnja i početkom svibnja 1992. godine, kada su mu pogodili kuću i staju, a u staji ubijeni krava i tele. Pretrpio je štetu od 7.000 DEM.

Svjedok Ivo Orkić (list 519. spisa) je iskazao da je dana 4. svibnja 1992. godine prilikom topničkog napada na Koritnu iz pravca Šodolovaca granata pogodila njegovu kuću i time mu je nanesena šteta od oko 5.000 DEM.

Svjedok Stipo Bošnjak (listovi 520., 864. spisa) je iskazao da je prilikom artiljerijskih napada tijekom 1991. i u proljeće 1992. godine palo više projektila na poslovne objekte Kooperacije PIK-a Đakovo u Koritni, te su pretrpjeli štetu u iznosu od 4.700 DEM. U to vrijeme je bio rukovoditelj Kooperacije. Objekti su smješteni u centru sela blizu crkve. Udaljenost od centra Koritne do najbližih kuća u Šodolovcima iznosi oko 3 km. On ne zna točno jer nije stručan, a po pričanju ljudi artiljerijski projektili su doletjeli iz pravca Šodolovaca.

Svjedokinja Janja Penava (list 521. spisa) je iskazala da je tijekom 1991. i u proljeće 1992. godine prilikom artiljerijskih napada iz pravca Šodolovaca od eksplozije granata oštećena njezina kuća u Koritni, te je pretrpjela štetu od 4.000 DEM.

Svjedok Ilija Augustinović (listovi 522., 863. spisa) je iskazao da je 23. travnja 1992. godine prilikom topničkog napada na Đakovo, oko 17,00 sati, granata pogodila njegovu kuću. Prema procjeni nadležne komisije šteta iznosi 6.000 DEM. U ulici gdje stanuje nije bilo vojnih objekata niti postrojbi. Njegova kuća stradala je od prvog projektila koji je pao toga dana, bez prethodnog oglašavanja opasnosti, a poslije toga palo je još 7-8 projektila u krugu od oko 300 m. Istaknuo je da je služio vojsku u artiljerijskog postrojbi i da ima određena znanja iz balistike, tako da na temelju svega zaključuje da je njegovu kuću

pogodila granata ispaljena iz haubice čiji je domet 25 km, a granate imaju punjenje koje povećavaju domet. Što se tiče pravca doleta projektila mišljenja je, i s obzirom da su tada granate imale putanju preko sela Semeljci, da je projektil došao iz pravca Markušice, s odstupanjem 5 km lijevo i desno.

Svjedok Slavko Bradarić (list 523. spisa) je iskazao da je prilikom artiljerijskog napada početkom mjeseca travnja 1992. godine iz pravca Šodolovaca granata pala u dvorište njegove kuće u Đakovo, kada je uništena dvorišna zgrada s ljetnom kuhinjom. Prema procjeni nadležne komisije nastala je šteta od 1.500 DEM. Nije bilo nikakvog bojnog djelovanja iz grada Đakova, niti prisustva vojnih objekata i postrojbi.

Iz iskaza svjedokinje Nevenke Galić (list 500. spisa), predstavnice oštećenog Poduzeća "Centar mladih" iz Đakova, proizlazi da je poslovna zgrada ovoga poduzeća oštećena za vrijeme topničkog napada na Đakovo dana 8. travnja 1992. godine oko 15,00 sati, a šteta iznosi oko 4.500 DEM.

Iz iskaza svjedokinje Ane Zirdum (list 501. spisa), predstavnice Samostana časnih sestara "Svetog Križa" u Đakovu, proizlazi da je za vrijeme topničkoga napada na Đakovo dana 4. travnja 1992. godine i oštećena crkva "Srce Isusovo", koja je u sklopu Samostana časnih sestara "Svetog Križa". Na crkvi je pričinjena šteta u deviznoj protivvrijednosti od 5.500 DEM, dok na samostanu šteta iznosi najmanje 2.000 DEM. U neposrednoj blizini samostana je vojarna bivše JNA, ali u kritično vrijeme ona nije služila u vojne svrhe i nije bilo vojnih postrojbi. S obzirom da je crkva ubrzo popravljena priložene su kopije računa izvođača radova (Energia s p.o. Đakovo) koji potkrijepljuju iskaz svjedokinje.

Poduzeća "Jasen" iz Đakova i "Stjepan Geli" iz Đakova također su u artiljerijskim napadima oštećeni, što je dokazano zapisnicima o očevidu i fotografskim elaboratom Policijske postaje Đakovo br. UU-241/92.

Iz iskaza svjedoka Zdenka Mijatovića (listovi 167., 567. spisa) proizlazi da je tijekom 1991. godine radio u Ispostavi Policijske postaje Đakovo u Semeljcima i da mu je bila dužnost primiti dojave o svim topničkim i drugim napadima s privremeno okupiranog područja na okolna hrvatska sela, te je ove događaje evidentirao u dnevnik. Poznato mu je da su artiljerijski napadi dolazili iz Ade, Markušice, Šodolovaca i Koprivne.

Iskaz svjedoka Zdenka Mijatovića sukladan je prijepisu izvoda iz Dnevnika događaja koji su vodili u Ispostavi Policijske postaje Đakovo u Semeljcima, a nalazi se u posebnom prilogu sudskog spisa.

Iz izvješća Općinske komisije za popis i procjenu ratne štete Đakovo od 26. travnja 1993. godine (list 178. spisa) proizlazi da je Komisija u razdoblju od mjeseca kolovoza 1991. do 26. travnja 1993. godine na području mjesta Koritna, Semeljci, Kešinci i Mrzović evidentirala slijedeće ratne štete:

1. stambeni objekti u privatnom vlasništvu:

- u mjestu Koritna oštećeno je 259 objekata, a visina štete iznosi 427.558 DEM,
- u mjestu Semeljci oštećeno je 60 objekata, a visina štete iznosi 87.108 DEM,
- u mjestu Kešinci oštećen je 41 objekat, a visina štete iznosi 92.896 DEM,
- u mjestu Mrzović oštećeno je 39 objekata, a visina štete iznosi 61.313 DEM,

2. objekti u društvenom vlasništvu:

- na crpnoj stanici u Koritni šteta iznosi 61.276 DEM,
- na ekonomiji u Kešincima šteta iznosi 6.235 DEM,
- na ekonomiji u Semeljcima šteta iznosi 5.958 DEM,
- na ekonomiji u Mrzoviću šteta iznosi 4.706 DEM,
- na elektroenergetskoj mreži u Koritni šteta iznosi 58.000 DEM,
- na lokalnoj cesti Vrbica - Makušica šteta iznosi 106.371 DEM,
- na telefonskoj mreži u Koritni šteta iznosi 97.586 DEM,
- na telefonskoj mreži u Kešincima šteta iznosi 32.469 DEM.

bera s
opuzenicima?

Izloženo činjenično stanje potkrijepljeno je iskazima svjedoka Mirka Štrka, Stjepana Šerića, zapisnicima o očevidu Policijske postaje Đakovo, fotografskim elaboratima, Dnevnikom događaja Ispostave Policijske postaje Đakovo u Semeljcima, iskazom balističkog vještaka Željka Radanovića i ostalim provedenim dokazima.

Svjedok Mirko Štrk je na glavnoj raspravi dana 25. veljače 1999. godine (list 966. spisa) je iskazao da je u kritično vrijeme bio zapovjednik I. bojne 122. Đakovačke brigade HV. Ova postrojba je u kritičnom vremenskom razdoblju držala položaje u dužini od 27 km na području između Vinkovaca i Osijeka. Sama crta razdvajanja protezala se od sela Hrastina preko objekta Dombok i Tubojka, zatim naselja Antal Majur (ispred Koritne), šume Tomin hrast, rubni dio prema Markušici i prema Šodolovcima, te šume Durgutovica i voćnjaka Borinci kod Jarmine. Ova crta bojišnice nije bila vezana za naseljena mjesta i u cijelom inkriminiranom razdoblju nije se bitno mijenjala. Početkom mjeseca listopada 1991. godine na tu crtu počelo je ratno djelovanje s okupiranog područja, kao i po naseljenim mjestima u slobodnom dijelu RH. U vremenskom razdoblju od 27.10.1991. godine do zaključno 15. svibnja 1992. godine, pored pješačkog ratovanja i djelovanja iz pješačkog naoružanja po položajima HV i po naseljenim mjestima, dogodila su se 22 artiljerijska granatiranja na mjesta Kešince, Koritnu, Mrzović, Semeljci. Dana 4. travnja 1992. godine palo je u samu jezgru Đakova 30 projektila iz topa cal. 130 mm, kojom prilikom je jedna žena poginula, a tri osobe je teže ranjeno. Dana 8. travnja 1992. godine na Đakovo je palo 10 projektila iz topa cal. 130 mm. Dana 23. travnja 1992. godine ponovno je na Đakovo palo 10 projektila iz topa cal. 130 mm. Dana 5. svibnja 1992. godine na Đakovo je ponovno palo 10 projektila iz topa cal. 130 mm. U svim okupiranim mjestima nalazila se tehnika i ljudstvo JNA, čime su pomagali domaćim mještanima u borbenim djelovanjima protiv Hrvatske. Od mjeseca siječnja pa dalje na snazi je bilo primirje, unutar čega su se dešavala navedena topnička djelovanja kao težak oblik kršenja primirja. Nikada ni jedan topnički položaj HV nije bio u naseljenom mjestu, a niti crta bojišnice. Dalekometni topovi cal. 130 mm dovučeni su za bojno djelovanje po Đakovu početkom mjeseca ožujka 1992. godine, a njihov paljbeni položaj bio je u zemljišnom trokutu između Šodolovaca, Ade i Laslova. Za vrijeme domovinskog rata u navedenom periodu sve postrojbe HV vodile su ratni dnevnik. Na temelju ratnih dnevnika i podataka koje je vodio Centar za obavještavanje u Đakovu grupa autora napisala je knjigu "Đakovština u domovinskom ratu", gdje su kronološki opisani svakodnevni događaji na bojištu i u samom gradu.

Svjedok Stjepan Šerić (list 1020. spisa) je iskazao da je od mjeseca srpnja do kraja prosinca 1991. godine bio pripadnik 106. brigade HV, kao zapovjednik jedne satnije u sastavu 2. pješačke bojne. Boravio je na području Laslova, Ernestinova, Antunovca i Orlovnjaka. Što se tiče crte razdvajanja između sukobljenih strana ona se nekoliko puta djelomično mijenjala. Prije pada Orlovnjaka crta razdvajanja je išla po mjestima Orlovnjak, Kudeljara, Crna ćuprija, Vrbik, selo Laslovo i koritom rijeke Vuke uzvodno. Padom

Ernestinova 20.11.1991. godine crta je bila po mjestima Antunovac, selo Divoš, Paulin Dvor i uzvodno koritom rijeke Vuke. Padom Paulin Dvora 16. prosinca 1991. godine crta se približila selu Hrastin. Krajem mjeseca srpnja 1991. godine počela su minobacačka bojeva djelovanja prema Ernestinovu iz smjera Šodolovaca i Petrove Slatine, a krajem kolovoza slijedio je pješački i minobacački napad na pumpnu stanicu Paulin Dvor. Prije okupacije Vukovara bojeva djelovanja iz okupiranog dijela bila su promjenjivog intenziteta, uglavnom minobacačima po naseljenim mjestima i to po civilnim objektima, a manje po ciljevima HV. Na primjer, u Hrastinu je stradala crkva i civilni objekti, iako u mjestu nije bilo vojske. Nakon okupacije Vukovara značajno je pojačan intenzitet bojevih djelovanja. 20. studenoga 1991. godine uz pomoć oklopnih sredstava agresor je osvojio Ernestinovo. Krajem prosinca 1991. godine premješten je u Zapovjedništvo 130. brigade HV na mjesto operativca i bili su mu dostupni svi podaci. Zona odgovornosti ove brigade bila je od Antunovca do Hrastina. Prema raspoloživim podacima krajem mjeseca srpnja 1991. godine u Šodolovce je dopremljen određeni broj minobacača kalibra 60 mm, 82 i 120 mm, od svakog kalibra po tri oruđa. Osim toga u Šodolovce su dopremljeni bestrzajni topovi cal. 82 mm, protuzrakoplovni topovi od 20 mm, ručno-raketni bacač cal. 90 mm. Navedena oružja bila su raspoređena u Šodolovcima, Koprivni i Petrovoj Slatini. U mjesecu kolovozu u Šodolovce je došla grupa dobrovoljaca iz Srbije, njih oko 20, na čelu sa osobom zvanu "Crnogorac". Spomenutih dvadesetak dobrovoljaca došli su kao savjetnici da bi obučili domaće ljude za organiziranje bojevih djelovanja i slično. U Šodolovcima je postojao štab teritorijalne obrane kao kolektivno tijelo na čelu kojeg je bio zapovjednik. Štab TO je brojao 8 ili 9 članova, pojedini članovi zaduženi su za pojedine oblasti djelovanja. Poznato je da je zadatak štabova TO bilo organiziranje otpora tj. organiziranje bojevih djelovanja, sigurnost teritorija, organiziranje civilnog života i političkog djelovanja. Prema vlastitim saznanjima u u štabu TO u Šodolovcima su bili Milan Miljković zvanu "Šuber", Željko Keskenović, Đorđe Rkman, Pero Kličковиć, Lukić zvanu "Šeki" i Đorđe Vujanović. Mjesna zajednica je formiranjem štaba TO izgubila svoju prvobitnu funkciju, njenu ulogu preuzeo je štab TO. Dana 7. listopada 1991. godine u povodu zarobljavanja grupe pripadnika HV telefonom su iz Antunovca kontaktirali sa ljudima u Šodolovcima, u nastojanju da se ljudi oslobode, i tada se Željko Keskenović predstavio kao zapovjednik štaba TO. Iz razgovora s njima vidjelo se da je "Crnogorac" zapravo bio izvršni organ štaba TO, on je bio vojni zapovjednik na tom području jedno kraće vrijeme. Na funkciji zapovjednika štaba TO u Šodolovcima su još bili Milan Miljković i Đorđe Rkman. Značajnije snage JNA došle su u Šodolovce i susjedna mjesta krajem mjeseca studenoga 1991. godine. U to vrijeme dopremljena su tamo 3 tenka i stacionirana blizu škole. Također, u Šodolovcima je bio jedan top marke "ZIS" cal. 76 mm, koji je bio pokretan po bojevoj crti. Osim toga postojao je višecijevni bacač raketa kalibra 128 mm pod oznakom "Plamen", koji je također bio pokretan po dubini. Osvajanjem Vukovara u rajon Šodolovaca došlo je novih snaga, a s njima i određeni broj tenkova. Postoje podaci da su snage bivše JNA i paravojnih postrojbi u rajonu Laslova i Vrbika raspolagali sa topovima kalibra 105 mm, 122 mm i 130 mm. Što se tiče minobacača poznato je da su minobacačima cal. 82 mm i 120 mm djelovali iz rajona Stara ciglana na izlazu iz Petrove Slatine prema Šodolovcima, na ekonomiji IPK u Šodolovcima, kraj groblja u Šodolovcima i u rajonu ribnjaka sela Koprivna. U taktičkom smislu prilikom uporabe sredstava za topničku potporu, za vatreno djelovanje i utvrđivanje crte zapovjed je izdavao zapovjednik štaba TO. U operativnom smislu pregrupiranje i napadna djelovanja zapovijedi je izdavala bivša JNA. Snage teritorijalne obrane Šodolovaca činila je jedna pješačka satnija ojačana sa oko 20 dobrovoljaca iz Srbije. TO je logistički bila oslonjena na JNA. Poznato je da je u travnju mjesecu 1992. godine na okupiranom području formirana 43. motorizirana brigada, čije je zapovjedno mjesto bilo u Tenji. Jedan od zapovjednika je bio Đorđe Rkman, kao član zapovjedništva, a Milan Miljković je u istoj brigadi postao zapovjednikom čete koja

je formirana od ljudi iz Šodolovaca. Prema potpisanom sporazumu negdje u travnju mjesecu 1992. godine JNA se povlači sa crte dodira.

O prilikama koje su vladale u vrijeme okupacije u Šodolovcima svjedočio je, pored ostalih, Damir Karavidović (list 1019. spisa). Iskazao je da je u kritično vrijeme bio na dužnosti direktora "Elektroslavonije" u Osijeku. U razdoblju od mjeseca srpnja pa do 19. studenoga 1991. godine osobno je odlazio na navedeno područje, zajedno s nekoliko elektromontera. Ukupno je tamo bio 6 puta, a svrha odlazaka bila je održavanje i popravak dalekovoda od 110 kV i 10 kV između Đakova i Ernestinova. Prilikom boravka na okupiranom području kontaktirao je s Mićom Miljkovićem i Željkom Petrovićem. Za Miljkovića je zaljučio da je obnašao nekakvu funkciju, bio je odjeven u zelenu uniformu TO, a kada je trebalo početi radove ovaj bi vojnim poljskim telefonom javio svojim ljudima na barikadi da je dogovoreno da ljudi iz "Elektroslavonije" mogu raditi i da se na njih ne puca. U Šodolovcima je vidio osobu zvanu "Crnogorac" koji je odjeven u zelenu uniformu TO. Cijelo razdoblje u kojem je išao na to područje može podijeliti u tri dijela. U prvom razdoblju negdje do mjeseca rujna 1991. godine tamo su boravili uglavnom domaći ljudi, od kojih su pojedinci bili u uniformama TO. Drugo razdoblje je bilo tijekom rujna i listopada kada je na tom području bilo više dobrovoljaca iz Srbije i više uniformiranih ljudi. Ocjenjuje da u tom razdoblju uniformirani ljudi nisu bili pod nekom vojnom komandom i da to nije bila JNA. Treće razdoblje je bilo u studenom mjesecu. Tada je nestalo struje u Šodolovcima, nakon popravka u Petrovoj Slatini krenuo je sa monterima prema Šodolovcima tražiti kvar, ali su ih na pola puta zaustavili i nisu im dopustili da idu dalje. Nije mu poznato gdje su bili i što su radili opt. Goran Vušurović, Željko Keskenović, Pero Kličković, Vujo Halavanja i Marinko Stanković. Prilikom boravaka u Šodolovcima dogovarali su se na otvorenom prostoru u centru i nikada nisu ulazili u kancelariju, odnosno u zgradu. Svjedok je prilikom obilazaka dalekovoda uočio na pojedinim mjestima da su tu boravili ljudi, ostalo je na zemlji čahura od streljačkog oružja. Na tim mjestima teren je bio očišćen u kružnom obliku, a na zemlji su ostali tragovi noga i postolja minobacača. U Petrovoj Slatini je vidio jedan minobacač u dvorištu jedne kuće, u srpnju ili kolovozu mjesecu i mišljenja je da se radi o manjem kalibru. Drugih artiljerijskih oruđa na tom području nije vidio. Više puta je nastojao doznati da li postoji nekakva organizirana vlast u Šodolovcima, ali to nikada nije saznao. Osobu zvanu "Crnogorac" vidao je tamo do mjeseca rujna 1991. godine. Skoro svaki puta prilikom ulaska na okupirano područje na mostu ih je čekao nepoznat čovjek strogog vojničkog držanja u uniformi paravojne postrojbe. On je bio autoritet i njima je osiguravao kretanje na tom području. U Petrovoj Slatini dva puta je susreo Đorđa Rkmana, odjevenog u civilnu odjeću.

Po prijedlogu obrane sud je saslušao svjedoke Đuru Krnetu, Petra Lintu, Jovana Jovanovića, Ružu Matić, Mihajla Todorovića, Slavicu Kojčinović, Milorada Trkulju, Duška Vickovića, Milu Popovića i Dragu Žigića. U bitnom zajedničko je u iskazima ovih svjedoka da su boravili u Šodolovcima u inkriminiranom razdoblju i da su se, osim Mihajla Todorovića, malo i rijetko kretali po selu. Poznato im je da je 7. srpnja 1991. godine u Šodolovcima došlo do oružanog sukoba kada su pripadnici hrvatske vojske ušli u Šodolovce, i tada su poginula dva mještana. Početkom kolovoza s drugog područja došla je grupa naoružanih nepoznatih ljudi na čelu s muškarcem zvanu "Crnogorac", koji su obznaneli da će organizirati obranu sela. "Crnogorac" je vodio glavnu riječ i donosio odluke. Organizirana je zajednička kuhinja za pridošlice i dio domaćih. "Crnogorac" je koristio kancelariju kraj zajedničke kuhinje. U narednom razdoblju došli su pripadnici JNA, pod zapovjedništvom oficira, a sa sobom su dopremili lako i teško naoružanje. Bilo je minobacača raznih kalibara, nekoliko komada tenkova i protuavionski top. Iz tih oružja bojevo su djelovali prema drugoj

strani. Svi su sposobni mještani Šodolovaca išli na stražu u rovovima na rubu sela. Posebne zadatke su imali opt. Željko Keskenović i Pero Kličković, koji su često boravili u prostorijama Mjesne zajednice Šodolovci, pravili su određene spiskove, te brinuli o smještaju vojnika po kućama i o podjeli prehrambenih proizvoda koji su se povremeno dijelili. Nitko od optuženika nije posluživao artiljerijska (topnička) oruđa.

Iz iskaza svjedoka Mihajla Todorovića posebice proizlazi da je u Mjesnoj zajednici Šodolovci bila Teritorijalna obrana.

Da bi utvrdio kakvim projektilima (vrsta i kalibar) su pogodeni stambeni, gospodarski, komunalni i sakralni objekti i od čega su stradale osobe tijekom granatiranja, iz kojeg pravca i udaljenosti, sud je proveo balističko vještačenje koje je povjereno Željku Radanoviću. Vještak je iskazao (listovi 933., 1047. spisa) da je izvršio uvid u cjelokupni sudski spis, obavio je očevid u mjestima Koritna, Semeljci, Vladislavci, Đakovo, pregledao je dijelove projektila i upaljače koji su pronađeni prilikom očevida u kritično vrijeme u gradu Đakovu, pregledao je sve fotografske elaborate u prilogu sudskog spisa. Našao je i zaključio da je na mjesta Koritnu, Semeljci i Vladislavci pucano minobacačima kalibra 120 mm. Oštećeni Jozo Kurikavčić i Đuro Gavran poginuli su od mine kalibra 120 mm ispaljene iz minobacača 120 mm, s upaljačima na minama koji su bili postavljeni na trenutno djelovanje. U tim slučajevima bilo je pogibeljno djelovanje krhotina mine iz bočnog snopa, jer samo on ima unutarnje djelovanje u odnosu na daljinu gdje se poginuli u trenutku stradavanja nalazio. Mina od koje je stradao Đuro Gavran doletjela je iz smjera Šodolovaca. Što se tiče udaljenosti ona iznosi oko 5000 metara, što odgovara udaljenosti sela Šodolovaca i Koprivne od mjesta stradavanja. Kada se govori o smjeru doleta mina i označi "okolica sela Šodolovci" pod tim podrazumijeva zemljišnu prostoriju u praktičnoj široj okolini sela, kilometar lijevo kilometar desno od centra sela. Iz istog smjera je doletjela i mina od koje je stradao Jozo Kurikavčić. Isključuje djelovanje iz mjesta Markušica, Petrova Slatina i Ada. Što se tiče drugih prouzročenih posljedica, u vidu ranjavanja osoba, oštećenja objekata u navedenim mjestima, najčešće je to djelovanje minobacačima cal. 120 mm. Što se tiče smjera i udaljenosti iz kojih su ispaljeni projektili po mjestima Koritna i Semeljci, uspoređujući fotografske elaborate i objekte na zemljištu, vjerojatno su ti projektili ispaljeni iz smjera Koprivne i Šodolovaca, jer je najčešći kut doleta u odnosu na smjer sjevera od 40-00 do 43-00. Na grad Đakovo, kada su smrtno stradali Ana Brataljenović, Josip Ivančić, Sanja Sokolović, Anica Maroši-Bičanić i Ivan Rajkovača, djelovalo se iz topova cal. 130 mm M46. S obzirom na postojeću crtu razdvajanja u tom vremenskom periodu, vjerojatni smjer doleta projektila i mogući domet oruđa, vjerojatno mjesto ispaljenja navedenih projektila je okolica sela Markušica. Što se tiče dometa pojedinih oruđa vještak je naveo da minobacač 60 mm - 4. punjenje ima maksimalni domet od 2300 m, minobacač 82 mm M69 i M69A - specijalno punjenje ima maksimalni domet od 3900 m, laki minobacač 120 mm M75 (sa lakom minom) - 6. punjenje ima maksimalni domet od 6340 m, minobacač UB M52 120 mm (s lakom minom) - 6. punjenje ima maksimalni domet od 6050 m. Top 130 mm M46 sa projektilom TF OF 482M, te upaljačem RGM-2 ima maksimalan domet od 27481 m. Dalje navodi da je ubitačno krhotinsko djelovanje kod mine 120 mm u radijusu od 60 m. Navedeni maksimalni dometi oruđa su tablične karakteristike oruđa, što znači da u stvarnim uvjetima mogu biti manji ili veći, u zavisnosti od zemljišta i atmosferskih uvjeta i balističkih uvjeta. Postrojbe u kojima se nalaze minobacači 60, 82 i 120 mm mogu biti jačine od jednog oruđa do šest oruđa. Obično se u nižim postrojbama (vod i satnija) nalaze minobacači 60 i 82 mm, a u bojni minobacači 120 mm. Za sve je karakteristično da postoje dva dijela tih postrojbi, jedan je zapovjedni, a drugi je paljbni. Zapovjedni dio postrojbe određuje mjesto cilja i daje zadatak paljbenom dijelu sa kolikom snagom će djelovati po

datom cilju. U zapovjednom dijelu postrojbe obično se nalazi zapovjednik te postrojbe, koji može sam odrediti cilj gađanja, a može dobiti i zapovjed od nadređenog časnika postrojbe koju podržava. Najčešće se na paljbenoj položaju ne izgovara mjesto gađanja imenom, nego se zapovijedaju elementi za gađanje koji se zauzimaju na ciljačkim spravama oruđa. Na paljbenom položaju koristi se i zemljovid, na kome zapovjednik može znati ime mjesta odnosno ime cilja koji se gađa. Što se tiče paljbenog dijela postrojbe za donositelja streljiva ne treba posebno obrazovanje. Što se tiče temperača, pomoćnika ciljača, ciljača i zapovjednika desetine potrebno je znanje koje se može steći kratkim tečajem i intenzivnom obukom za vrlo kratko vrijeme. Što se tiče zapovjednika voda na paljbenom položaju potrebno je kompleksnije znanje koje zahtijeva i dulje školovanje, odnosno, tečaj u trajanju od 2 ili 3 mjeseca, a može i kraće ako je ta obuka intenzivna. Što se tiče pitanja tko može izdati zapovijed za gađanje odgovor je da za to ne treba nikakva škola. Vještak je mišljenja, prema raspoloživim informacijama, da je bitnica topova 130 mm od šest oruđa dovedena na spomenutu lokaciju u mjesecu ožujku 1992. godine.

Prilikom ocjene dokaza sud je poklonio vjeru saslušanim oštećenima, predstavnicima oštećenih pravnih subjekata, zatim svjedocima Zdenku Mijatoviću, Mirku Štrku, Stjepanu Šeriću, Damiru Karavidoviću, Ivanu Pavloviću, Zdenku Prakiljačiću, Jerku Paraču, Ivanu Vuksanoviću, Mati Kuna, Adamu Josipoviću, te vještacima dr. Zorislavu Krausu i Željku Radanoviću. Svjedoci su osobno doživjeli opisane događaje, te okolnosno i uvjerljivo reproducirali svoja zapažanja. Svjedoci Mirko Štrk i Stjepan Šerić svoja saznanja crpe na temelju svih informacija do kojih su na različite načine došli kao časnici HV i članovi zapovjedništva postrojbi HV na odnosnom području u kritično vrijeme. Što se tiče vještaka u odnosu na njih nije bilo primjedbi od stranaka i ničim njihova objektivnost i stručnost tijekom postupka nije dovedena u sumnju.

Ocjena ostalih provedenih dokaza biti će iznesena kasnije.

Prema tome, u konkretnom slučaju, dokazano je da je u mjestima Đakovo, Kešinci, Koritna, Mrzović, Semeljci, Vladislavci i Hrastin u inkriminiranom razdoblju - od mjeseca srpnja 1991. do 5. svibnja 1992. godine usmrćeno 10 osoba, a veći broj osoba zadobilo teške i lake tjelesne ozljede, te da je došlo i do znatnog uništavanja i oštećenja kuća, gospodarskih i komunalnih objekata, na Ekonomiji PIK-a Đakovo u Kešincima i Semeljcima, na Kooperaciji PIK-a Đakovo u Koritni, u Poduzeću "Jasen" u Đakovu, "Centra mladih Đakovo", Poduzeća "Stjepan Geli" Đakovo, Samostana sestara "Sveti Križ" i crkve "Srce Isusovo" u Đakovu. Ove su posljedice izazvane projektilima artiljerijskih oruđa iz privremeno okupiranih mjesta, a između ostaloga iz Šodolovaca, Markušice, Koprivne, Ernestinova, Podvinja i Laslova. Sve je to izvedeno u okolnostima oružane pobune dijela srpskog naroda protiv vlasti RH za trajanja oružane agresije na RH.

Osnovano se može zaključiti, s obzirom na iskaze svjedoka - očevidaca, te iskaz vještaka Željka Radanovića, da su u Koritni koja je nabliže Šodolovcima, posljedice u vidu usmrćenja osoba, teške tjelesne ozljede, razaranja objekata, izazvani pogocima iz minobacača koji su bili smješteni u Šodolovcima ili kraj samog mjesta.

Bojevo djelovanje agresora izvedeno je bez izbora vojnih ciljeva. Nema nikakve dvojbe, kako se to i u optužbi navodi, da se radi o teškim kršenjima pravila međunarodnog ratnog prava, što je protivno odredbama čl.3.st.1.t.1. 4. Ženevske konvencije o zaštiti građanskih osoba u vrijeme rata (od 14. kolovoza 1949. godine) i odredbama čl.4.st.2. Dopunskog protokola II. uz ovu Konvenciju.

Odredbom čl.3.st.1.t.1. 4. Ženevske konvencije o zaštiti građanskih osoba u vrijeme rata u slučaju oružanog sukoba koji nema međunarodni karakter svaka stranka u sukobu dužna je primjenjivati bar slijedeće: prema osobama koje ne sudjeluju neposredno u neprijateljstvima, uključujući pripadnike oružanih snaga koji su položili oružje i osobe onesposobljene za borbu zbog bolesti, rana, lišenja slobode ili bilo kojeg drugog razloga, u svakoj će se prilici postupati čovječno bez ikakvoga nepovoljnog razlikovanja utemeljenoga na rasi, boji kože, vjeroispovijedi ili uvjerenju, spolu, rođenju ili inovinskom stanju, ili bilo kojem drugom sličnom kriteriju. Prema gore navedenim osobama zabranjeni su u svako doba i na svakom mjestu nasilje protiv života i tijela, osobito sve vrste ubojstava, sakaćenja, okrutnog postupanja i mučenja.

Odredbom čl.4.st.2. Dopunskog protokola II. zabranjeni su u svako doba i na svakom mjestu:

- a) nasilje nad životom, zdravljem i fizičkim i mentalnim blagostanjem ljudi, osobito ubojstvo i krutno postupanje kao što su mučenje, sakaćenje ili bilo koji oblik tjelesne kazne;
- b) kolektivne kazne;
- c) uzimanje talaca;
- d) akti terorizma;
- e) vrijeđanje ljudskog dostojanstva, osobito ponižavajući i degradirajući postupak, silovanje, prisilna prostitucija i svaki oblik nedoličnog napada;
- f) ropstvo i trgovina robljem u svim oblicima;
- g) pljačka;
- h) prijetnje izvršenjem bilo kojeg od spomenutih djela.

Za sve teške povrede pravila ratovanja u oružanim sukobima snose odgovornost svi počinitelji (naredbodavci i izvršitelji), a odgovornost snose i oni vojni zapovjednici koji te zločine nisu spriječavali.

Članak 120. OKZ RH predstavlja primjenu 4. Ženevske konvencije i Dopunskog protokola uz tu Konvenciju (Protokol II.) u hrvatskom kaznenom zakonodavstvu.

Prema tome, uzimajući u obzir sve iznesene dokaze, koji su provedeni u ponovljenom postupku, u njihovoj ukupnosti i međusobnoj vezi, sasvim je opravdano zaključiti da je u odnosu na relevantne i odlučne činjenice o krivnji i odgovornosti optuženih Gorana Vušurovića, Željka Keskenovića, Pere Kličkovića, Vuje Halavanja i Marinka Stankovića činjenično stanje istovjetno kao i ono što je bilo podloga za donošenje presude ovoga suda od 25. svibnja 1995. godine br. K-73/94, koja je potvrđena presudom Vrhovnog suda Republike Hrvatske od 14. veljače 1996. godine broj: I Kž-534/1995. Stoga je neprihvatljiv prijedlog obrane da sud raniju presudu, donesenu u odsutnosti optuženih, stavi izvan snage i optuženike oslobodi optužbe.

Evidentno je, s obzirom na ukupne rezultate provedenog postupka, da su Šodolovci i okolna mjesta s pretežitim srpskim pučanstvom zatvorena i izolirana voljom svojih mještana početkom mjeseca kolovoza 1991. godine. Narednih mjeseci, do kraja 1991. godine, agresorske snage tehnički nadmoćnije od hrvatskih oružanih snaga okupirale su i ona mjesta gdje Srbi nisu bili u većini. Na čitavom tom području razmještena su artiljerijska oruđa (minobacači raznih kalibara, beztrajni topovi, protuavionski topovi, tenkovi, višecijevni

raketni bacači, topovi velikog kalibra i velikog dometa). Posebno je značajno, a što je dokazano iskazima svjedoka Mirka Štrka i vještaka Željka Radanovića, da je agresor u proljeće 1992. godine (kada je na snazi bilo primirje) na ovo područje dovukao i stacionirao jednu bitnicu dalekometnih topova kalibra 130 mm, koja je u više navrata bojno djelovala, te u mjesecu travnju i početkom mjeseca svibnja pogodila Đakovo, pa i samo središte grada, izazvavši smrt više osoba, teške tjelesne ozljede većeg broja civilnih osoba te razaranja objekata, o čemu je naprijed već detaljno izloženo. Dio tih činjenica niti optuženici ne dovode u pitanje. Evidentno je, nadalje, da su optuženici najveći dio vremena u inkriminiranom razdoblju proveli u Šodolovcima. To je u konkretnom slučaju onaj najširi okvir u kojemu treba promatrati držanje, ulogu i doprinos svakoga od optuženih.

Optuženici su tijekom rasprave ustrajali na tvrdnji da s pucanjem iz artiljerijskih oruđa, kao i s navedenim posljedicama, nemaju baš nikakve veze, te da su, osim što su išli na stražu s pješačkim naoružanjem, obavljali logističke, humanitarne i administrativne poslove u Šodolovcima. Smatraju da su po njima predloženi i saslušani svjedoci potvrdili njihove obrane.

Međutim, po nalaženju suda te su obrane neistinite, sračunate na izbjegavanje kazneno-pravne odgovornosti i sud ih je odbacio. Rezultati dokaznog postupka, kao i iskaz optuženog Gorana Vušurovića od 13. studenoga 1996. godine, jasno ukazuju na suprotno, tj. da su optuženici krivi i odgovorni za kazneno djelo iz optužnice.

Za razliku od stava obrane po nalaženju ovoga suda nabrojani svjedoci obrane nisu dokazali nevinost optuženih Gorana Vušurovića, Željka Keskenovića, Pere Kličkovića, Vuje Halavanja i Marinka Stankovića. Naime, iz ostalih provedenih dokaza tijekom postupka, kao i iz prvobitne obrane opt. Gorana Vušurovića proizlazi da su optuženici krivi i odgovorni za kazneno djelo iz optužnice, o čemu će biti riječi u nastavku izlaganja. Što se tiče objektivne vrijednosti svjedoka obrane treba istaknuti da se radi o sumještanima i poznanicima optuženih i uočljivo je njihovo nastojanje da se što neutralnije prikaže uloga i djelovanje optuženih u inkriminiranim događajima.

U odnosu na opt. Gorana Vušurovića navodi optužbe prvenstveno su dokazani njegovim priznanjem od 13. studenoga 1996. godine da je dodavanjem granata na paljbenom položaju sudjelovao u pucanju iz minobacača kalibra 82 mm i 120 mm po položajima hrvatske vojske i na selo Vladislavce. Kasnije u postupku ovaj optuženik je modificirao iskaz i nastojao svoje sudjelovanje prikazati u drugom svjetlu. Prvi optuženikov iskaz od 13. studenoga 1996. godine je pravno valjan i nema razloga ne vjerovati u odnosu na relevantne i odlučne činjenice, u kontekstu optužbe. S time u vezi valja istaći da iskaz optuženika, iznijet u bilo kojoj fazi postupka, iako je prvenstveno sredstvo obrane, služi i kao dokazno sredstvo. Stvar je ocjene suda po slobodnom uvjerenju da li će pokloniti vjeru prvobitnom ili izmijenjenom iskazu.

Za inkriminiranu djelatnost opt. Marinka Stankovića sud je našao dokaze u iskazu optuženog Gorana Vušurovića od 13. studenoga 1996. godine, te u iskazima svjedoka Mate Škvorca, Marka Augustinovića i Ivica Augustinovića. Optuženi Goran Vušurović je ustvrdio da je Marinko Stanković bio član posade na minobacaču, kao zamjenik nišandžije.

Svjedoci Marko i Ivica Augustinović u iskazima od 17. prosinca 1993. i od 15. ožujka 1995. godine sasvim određeno su teretili opt. Marinka Stankovića da je bio član posade minobacača kojim je pucano po Koritni i drugim mjestima, jednako je ustvrdio i

svjedok Mato Škvorc u svojim iskazima od 17. prosinca 1993. i 6. travnja 1995. godine. Ovi svjedoci, što uopće nije sporno, boravili su u Šodolovcima i u Koprivni do 17. veljače 1992. godine, kada su protjerani.

Za inkriminiranu djelatnost opt. Vuje Halavanje sud je našao dokaze prvenstveno u iskazu svjedoka Ivica Augustinovića, koji je na glavnoj raspravi od 15. ožujka 1995. godine sasvim određeno iskazao da je Vujo Halavanja djelovao u posadi topa. Na glavnoj raspravi od 3. ožujka 1999. godine isti svjedok je iskazao da je Vuju Halavanju vidio da prolazi na tenku koji se kretao od Koprivne prema Šodolovcima. U tom kontekstu svakako treba povezati iskaze svjedoka Mate Škvorca i Ivana Ižaka, koji su imali mogućnosti više nego neki drugi mještani kretati se po Šodolovcima i Koprivni, koji su ustvrdili da je, pored ostaloga, u selu bilo nekoliko komada tenkova, pa i novijih modela (T-84), da su bili ukopani u školskom dvorištu u Šodolovcima, kao i u Koprivni, te da su Srbi gotovo svaku večer borbeno djelovali iz artiljerijskih oruđa iz tih mjesta.

U odnosu na opt. Gorana Vušurovića sud nije koristio iskaze svjedoka Marka i Ivica Augustinović iz razloga što su u ponovljenom postupku kao srodnici po tazbini prihvatili zakonsku blagodat (čl.217. ZKP) te odbili svjedočiti u odnosu na tog optuženika.

U slučaju svjedoka Marka i Ivica Augustinovića i Mate Škvorca je karakteristično da su u ponovljenom postupku, u nazočnosti optuženih, modificirali prvobitne iskaze, u smislu da su neodređeniji u opisivanju držanja i uloge prisutnih optuženika. Nakon što im je ukazano na određene razlike ovi svjedoci nisu dali suvisle odgovore. Sud je ocijenio da su vjerodostojni njihovi iskazi koje su dali u istrazi i na glavnoj raspravi u odsutnosti optuženih, kada je vremenska distanca od inkriminiranih događaja bila manja, a reproducirali su osobna zapažanja sasvim konkretno i uvjerljivo. S obzirom na okolnosti slučaja dade se zaključiti da su spomenuti svjedoci modificirali iskaze uslijed unutarnjeg i vanjskog pritiska, a u svemu je značajna činjenica da oni imaju kuće i imanja u Šodolovcima i u Koprivni te da se namjeravaju tamo vratiti i nastaviti život, a u apsolutnoj su manjini.

Nadalje, indicijalne su činjenice, koje potkrijepljuju naprijed analizirane dokaze, da je opt. Vujo Halavanja u JNA osposobljen za dužnost ciljač u topništvu, a opt. Marinko Stanković osposobljen je za dužnost ciljač na minobacaču. Ovi podaci proizlaze iz izvješća Ureda za obranu Osijek od 2. ožujka 1999. godine (l. 1028. spisa), kojega optuženici nisu osporili.

Opisano kriminalno djelovanje opt. Gorana Vušurovića, Vuje Halavanje i Marinka Stankovića, kao izvršitelja, realizirano je kroz sustav Teritorijalne obrane, a krivnja i odgovornost opt. Željka Keskenovića i Pere Kličkovića temelji se na njihovom članstvu i aktivnosti u štabu Teritorijalne obrane kao najvišeg zapovjednog vojnog i civilnog tijela na okupiranom području. Optuženici, osim Gorana Vušurovića, porekli su postojanje i djelovanje TO i štaba TO, ali su njihove obrane opovrgnute iskazima svjedoka Stjepana Šerića, Marka Augustinovića, Ivica Augustinovića, Mate Škvorca i Ivana Ižaka. Opt. Goran Vušurović je u svom iskazu od 13. studenoga 1996. godine sasvim jasno i određeno naveo da je pripadao vojnoj postrojbi TO Šodolovci. Okolna mjesta Petrova Slatina (Lanka), Markušica, Koprivna i Ada imala su svoje štabove TO i svoje oružje, a sva sela zajedno su bila povezana i surađivala. U Šodolovcima na funkciji komandanta štaba TO izmijenilo se više osoba, a jedan od njih bio je i osuđeni Milan Miljković. Zoran Stojčić je bio komandant štaba TO u Koprivni.

Svjedok Ivan Mioković je pomogao sudu razjasniti sustav i funkcioniranje Teritorijalne obrane. On je iskazao (list 1032. spisa) da je po Zakonu o općenarodnoj obrani, koji je vrijedio do 26. lipnja 1991. godine, bilo regulirano područje Teritorijalne obrane i tona način da na razini republike postoji štab TO, na razini zajednice općina štab TO zajednica općina, na razini općine štab TO općine. Svaka društveno-politička zajednica je svojoj odlukom od općenarodnoj obrani utvrdila ustroj tih štabova na području mjesnih zajednica. Zakon je dozvolio i formiranje štabova TO za više mjesnih zajednica. Teritorijalna obrana je rukovodila postrojbama TO. Zakon o općenarodnoj obrani predvidio je da za vrijeme rata radni ljudi i građani u mjesnoj zajednici organiziraju otpor i rukovode njime, mobiliziraju sve snage i sredstva za potrebe općenarodne obrane, te osiguravaju jedinstvo rukovođenja i komandiranja TO. Teritorijalna obrana bila je dio oružanih snaga. Poslije 26. lipnja 1991. godine u RH bio je na snazi Zakon o obrani, kojim se pripadnici TO prevode u pripadnike Zbora narodne garde, a štabovi TO prestaju djelovati. Stupanjem na snagu novog Zakona o obrani RH bila je obveza svih općina da donesu odluku o ukidanju štabova TO.

Svjedok Stjepan Šerić je dao sasvim relevantne podatke o suštini organizacije i djelovanja TO na okupiranom području u inkriminiranom razdoblju, o čemu je već naprijed izloženo.

Iskazi svjedoka Marka Augustinovića, Ivice Augustinovića, Ivana Ižaka i Mate Škvorca jesu daljnja potvrda da je u Šodolovcima i Koprivni djelovala TO, kojima je na čelu bio štab TO, a u štabu TO u Šodolovcima djelovali su opt. Željko Keskenović i Pero Kličković. Iz svega rečenoga jasno proizlazi da u Šodolovcima i u Koprivni nisu proveli Zakon o obrani RH, koji je nalagao ukidanje štabova TO, nego su nastavili djelovati. Na čelu štaba To u Šodolovcima izmijenili su se Milan Miljković zvan "Šuber", Đorđe Rkman, Željko Keskenović. U Koprivni je zapovjednik štaba TO Zoran Stojčić.

Više svjedoka optužbe i obrane označili su da je opt. Pero Kličković pripadao zapovjedništvu sela, a s obzirom da je Mjesna zajednica kao civilna struktura vlasti prestala djelovati 2. kolovoza 1991. godine i njenu ulogu preuzeo štab TO osnovano je zaključiti da je uz Željka Keskenovića i Pero Kličković djelovao kao član štaba TO u Šodolovcima.

Ono što značajno proizlazi iz iskaza svjedoka jest činjenica da su TO u Šodolovcima i Koprivni činili odrasli muškarci srpske nacionalnosti. Daljnja je veoma značajna činjenica, s tim u vezi, da je TO bila dio oružanih snaga. Prema tome, na okupiranom području pripadnici TO sa štabovima TO, kao zapovjednom strukturom, aktivno su djelovali zajedno s ondašnjom JNA, a kasnije JA, te sa paravojnim formacijama, i provodili agresiju na RH, sa krajnjim ciljem stvaranja velike Srbije. Imajući u vidu funkcije štaba TO, a uz to i podatke iz iskaza balističkog vještaka, nema dvojbe da su opt. Željko Keskenović i Pero Kličković sudjelovali u odabiru mjesta i ciljeva po kojima se puca iz topničkih (artiljerijskih) oruđa.

U konkretnom slučaju, suprotno rezoniranju obrane, nije nužno utvrđivati da su opt. Goran Vušurović, Željko Keskenović, Pero Kličković, Vujo Halavanja i Marinko Stanković pucali na svakom opisanom mjestu, iz svakog artiljerijskog oruđa, niti da su zapovijedali (naređivali) sve inkriminirane aktivnosti. U poduzetoj oružanoj agresiji prema RH svaka je struktura oružanih snaga agresora poduzela dio aktivnosti, prema planu i dogovoru, radi ostvarivanja zločinačnog cilja. Sve u optužnici nabrojana posljedice (smrt i ranjavanje civila, razaranje stambenih, komunalnih, gospodarskih i sakralnih objekata sa golemim materijalnim štetama, direktnim i indirektnim) rezultat su ukupnog zajedničkog djelovanja

pojedinih struktura i pojedinaca, u domeni naređivanja ili počinjenja. Sve to uz kršenje pravila međunarodnog prava. Djelovanje postrojbi na predmetnom prostoru upućuje da se intenzivno djelovalo prema nebranjenim mjestima što nije opravdano vojnim potrebama, odnosno, bez izbora vojnih ciljeva.

Optuženi Goran Vušurović, Željko Keskenović, Pero Kličković, Vujo Halavanja i Marinko Stanković kao pripadnici TO i štaba TO jesu supočinitelji kaznenog djela iz čl.120.st.1. OKZ RH zajedno s osuđenim osobama u ovom kazneno-pravnom slučaju, te s pripadnicima JNA (JA) i s pripadnicima paravojnih pridruženih formacija koji nisu procesuirani, u smislu čl.20. OKZ RH. Svi su optuženici bili svjesni kakve posljedice izaziva bojevo djelovanje artiljerijskim (topničkim) oruđima, a putem televizijskog i radijskog programa HRT sigurno u bili informirani o stradanjima u obližnjim mjestima.

U sklopu razmatranja ovoga slučaja treba imati u vidu i samu prirodu kaznenog djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz čl.120. OKZ RH. Naime, radi se o tzv. sklopnom kaznenom djelu gdje počinitelji pristupaju radnji izvršenja.

Radi se o suradnji više osoba čije su djelatnosti koordinirane podjelom rada u okviru plana izvršenja djela. Radnje poduzete od strane optuženih Gorana Vušurovića, Željka Keskenovića, Pere Kličkovića, Vuje Halavanje i Marinka Stankovića jesu takvog značaja i težine da objektivno predstavljaju radnju izvršenja kojom se ostvaruje predmetno kazneno djelo.

S obzirom na sve okolnosti slučaja izvan svake je sumnje da su opt. Goran Vušurović, Željko Keskenović, Pero Kličković, Vujo Halavanja i Marinko Stanković, zajedno sa ostalima, odlučili sudjelovati u otporu spram legalnih vlasti RH i oružano djelovati i zbog toga su i ostali na tom području. Što se tiče opredjeljenja pojedinih optuženika za istaći je iskaz svjedoka Marka Augustinovića da je opt. Željko Keskenović bio jedan od pokretača otpora hrvatskoj vlasti u Šodolovcima (kao i osuđeni Jovan Vicković). Svjedok Mato Kuna ustvrdio je, a nema razloga da mu se ne vjeruje, da je 2. kolovoza 1992. godine prilikom njegova zarobljavanja i ispitivanja u Šodolovcima pristupio mu opt. Keskenović i stavio mu nož pod grlo. Za opt. Vuju Halavanju svjedok Mato Škvorc je istakao da je pokazivao veliku netrpeljivost prema Hrvatima, pokušavao je Hrvate maltretirati, ali su ga u tome njegovi spriječavali.

Teza obrane da su se optuženici, kao i svi mještani Šodolovaca, nalazili u stanju kolektivne nužne obrane lišena je svake činjenične i pravne osnove.

Zbog svega izloženoga u ponovljenom postupku nisu se promijenile odlučne činjenice o krivnji i odgovornosti opt. Gorana Vušurovića, Željka Keskenovića, Pere Kličkovića, Vuje Halavanje i Marinka Stankovića. Zbog toga je presuđeno da se presuda ovoga suda od 25. svibnja 1995. godine broj K-73/94, koja je potvrđena presudom Vrhovnog suda Republike Hrvatske broj I Kž-534/1995. od 14. veljače 1996. godine ostavlja na snazi u cijelosti prema Željku Keskenoviću, Peri Kličkoviću, Vuji Halavanji i Marinku Stankoviću.

Prema Goranu Vušuroviću ranija citirana presuda djelomično je stavljena izvan snage i to u dijelu u kojem je odlučeno o kazni na način da mu je izrečena kazna zatvora u trajanju od 8 (osam) godina (ranije kazna zatvora u trajanju od jedanaest godina). Ovo iz razloga što je sada sud bio vezan zabranom iz čl.368. ZKP/93. (reformatio in peius). Naime, prethodno u međuvremenu je ponovljen postupak u prisutnosti samo optuženog Gorana Vušurovića i

donesena je presuda od 25. studenoga 1996. godine broj K-83/96. Protiv te presude izjavio je žalbu samo optuženik. Rješenjem Vrhovnog suda Republike Hrvatske broj I Kž-52/1997. od 21. svibnja 1997. godine uvažena je žalba optuženika, ukinuta citirana prvostupanjska presuda i predmet vraćen na ponovno suđenje.

Temeljem čl.397.st.3. ZKP i čl.45. OKZ RH sud je u izrečenu kaznu opt. Goranu Vušuroviću uračunao vrijeme provedeno na izdržavanju kazne i u pritvoru, od 18. kolovoza 1996. godine pa nadalje.

U Osijeku, 27. svibnja 1999.

ZAPISNIČAR

PREDSJEDNIK VIJEĆA

Mirjana Divić, v.r.

Ante Budić, v.r.

POUKA O PRAVU NA ŽALBU:

Protiv presude nezadovoljna stranka ima pravo žalbe u roku od 15 dana od dana primitka pismenog otpravka presude. Žalba se podnosi pismeno u tri istovjetna primjerka ovome sudu, a o njoj odlučuje Vrhovni sud Republike Hrvatske u Zagrebu.

D N A :

1. Županijsko državno odvjetništvo u Osijeku, br. KT-171/92.
2. Opt. Goran Vušurović - Okružni zatvor Osijek
3. Opt. Željko Keskenović - Okružni zatvor Osijek
4. Opt. Pero Kličković - Okružni zatvor Osijek
5. Opt. Vujo Halavanja - Okružni zatvor Osijek
6. Opt. Marinko Stanković - Okružni zatvor Osijek
7. Branitelj Jovan Grubešić, odvjetnik iz Osijeka
8. Branitelj mr. Dragutin Mijoč, odvjetnik iz Osijeka
9. Branitelj Petar Miletić, odvjetnik iz Vukovara

Za točnost otpavka - ovlaštjeni službenik:

MIRJANA DELALIĆ